

TÜRKBİLİK REVÛSÜ

REVUE DE TURCOLOGIE

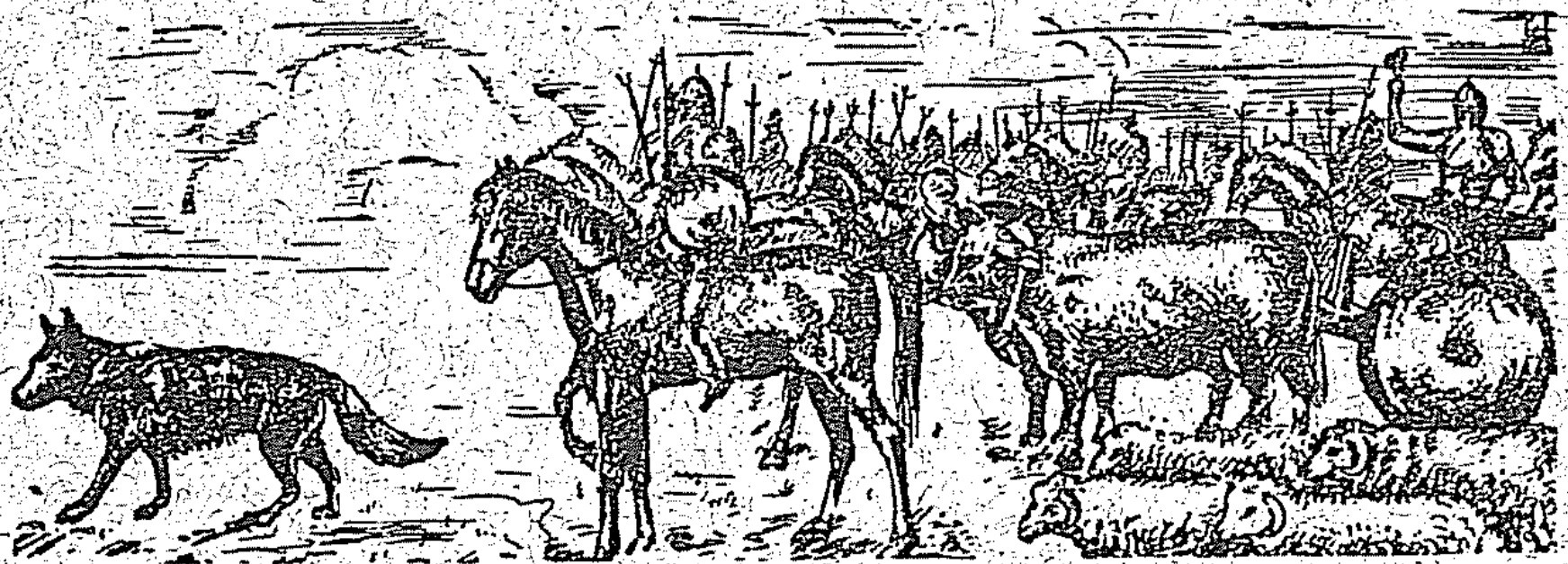
Fondée à Paris

Par

RIZA NOUR

TOME III, LIVRE 2

Rüyâ	Nâmık Kemal - Riza Nur.
Hürriyet şiri	" " " "
Kendi şirlerimden [5 tâne]	Riza Nur.
Türk aruzu Acem aruzu değil, millî Türk aruzudur	R. N.
Türk şirinin Vâhidi kıyâsîsi mısradır	R. N.
Türk Şirinin ritmik unsurları	R. N.
Fakı Ahmede dâir	R. N.
Opera ve opera-komikler üzerine	R. N.
Errata [Samsun la Delile ve Janetin düğünü]	R. N.
Karmen	R. N.
Özdemir nen Dolun	R. N.
Leblebici Horhor	R. N.
Hâtırat parçaları [işlerin iç yüzleri] - 1	R. N.
M. E. Blochet	R. N.
L'Afghanistan, par René Dallot	Joseph Castagné
Bay N. e.	R. N.
Ziya Şâkire	R. N.
Vatan hâini arnaud Hüseyin Câhid	R. N.

KARMEN

Dört perdelik gülgülü -- opera

Prosper Mérimée nin hikâyesinden alınmıştır.

Fransızca güftesi

HENRY MEİLLHAC ve LUDOVİC HALÉVY

Türkce güftesi

Dr. RİZA NUR

Bestesi

GEORGES BİZET (Jorj Bize)

1916

Bu gülgülü--opera ilk defa 3 mart 1875 târihinde
Parisde Opra -- Komik tiyatrosunda oynanmışdır.

Vak'a 1829 târihlerinde Ispanyada olmuşdur.

Başlanğıc

Türk diline, iline hizmet emelîle tercüme etdigim piyeslerden basılanların bu üçüncüsüdür. Önce comique yerine gülümlü demiş, ve tatarların gülgülü dediklerini de zikr etmişdim. Sôra Kaşgarînin de gülgülü dedigini gördüğümünden artık bu ikinci şekli kullanıyorum.

Bu tercümeleri, hep, aynı müzik ile söylenmek üzere yaptım.

* *

Bu kitabdaki bâzı parçalar partisiyonda yokdur. Sahneye korken onlar tay olunacaktır.

Nisan 1916, kâhire

Riza Nur

EŞHAS

Don Joze	Dragon alayında onbaşı.
Eskamillo	Meşhur bir toreador(boga pehlivani
Lödankayre	Kaçakcı başı.
Löremendado	Kaçakcı.
Morales	Onbaşı.
Zuniğa	Mülâzim.
Lillas Pastiya	Hancı.
Karmen (ıspanyolca Lakarmensita)	Tütün fabrikasında amelelik eden güzêl bir çingene kızı.
Mikaela	Don Joze nin anasının ogluna almak istediği kız.
Fıraskita	Karmenin arkadaşlarından bir çingenê kızı.
Mersedes	

Birinci perde

Sevil [1] de bir meydan. — Sagda, bir tütün fabrikasının kapısı. — Geride, meydanlık ve şanoyu bir yandan öbür yana kadar kat'eden, üstünde yürünebilen bir köprü. — Saga dönerek tütün fabrikasının üstüne dogru çıkan bir merdiven ile şanodan bu köprüye çıkılır. Köprünün altından da işlenebilir. — Solda, ilk bina bir karakolhâne. — Karakolun önünde iki üç basamakla çıkılır ve üzeri örtülü bir yer; bunun yanında silah koyacak yer ve orada dragonların uclarında kırmızı ve sarı renkli bayraklar olan mızrakları durur.

Sahne - 1

Morales, Mikaela, askerler, gelübgeçenler

Perde açılınca: on beş kadar asker (Almanza (2) alayı dragonları) karakolun önüne toplanmışlar, kimi oturmuş sigara içer, kimi karakolun önündeki parmaklığa dirseklerini dayamış gelenigeçeni seyr eder. Acele işleri olanlar, işgüc sâhibleri — her biri bir tarafa olmak üzre — meydan-dan geçerler; kimisi selamlaşır, kimisi birbirine carpar, ilh...

Biragzdan

Bir meydan

Ki burdan

Herkes geçer her an.

Şu insanlar tohâf insan!

Morales

Vakit geçirmek için yak,

(1)Eski Endülüsün merkezi,

(2) Almanza. — İspanya şehirlerinden biri.

Tütüt sigara,
Kapiya otur, konuş, bak
Dolaşanlara
Biragzdan
Tekrar
Bir meydan
ilh.

Birkaç dakıkadanberi Mikaela şanoda bulunur, fistanı
mâvi, örülmüş saçları omuzlarına sarkmış, telaşlı ve
tereddüd içinde askerlere bakar; bir ileriler, bir geriçe-
kilir, ilh...

Morales

Askerlere

Şu kıza bak, zannım, bize
Bir şey söylemek istiyor.
Fakat... cüreti yok söze.

Biragzdan

Her hâli siz sorun deyor.

Morales

Mikaelâya

Ne var, a güzel kız ?

Mikaela

Bak!..

Nerde, onbaşınız ?

Morales

Ben. İşte !

Iste !

Mikaela

Benim onbaşımın adı

Don Joze... Tanırmısınız?

Morales

Evet... Bizimle yaşadı.

Mikaela

Sahih!...

Rica ederim, nerededir ?

Morales

Bölüğümüzde değil, o başka yerdedir.

Mikaela

Mahzun Mahzun

Burda değil, demek.

Morales

Değil amma, o şimdicek...
yâ.., doğru buraya gelecek.

Doğru buraya gelecek.
Değişdirir o bizim bölümü,
İşidilir nerdeyse düdüğü.

Hepsi

Değişdirir o bizim bölümü.
İşidilir nerdeyse düdüğü.

Morales

İstermisin, a melek,
İçerde dinlenesin,
Joze gelinceyedek,
Dinlenüb eglenesin?

Mikaela

Sizde!

Askerler

Bizde.

Mikaela

Olmaz... yok, yok.
Teşekkür ederim pek çok.

Morales

korkma, gir, miniminim;
Bu karakolda sana
Hürmet var, ben emînin;
Sen de emîn ol bana!

Mikaela

Şüphem yok aslâ; yok fakat..

Gideyim ben, ê... ihtiyat

gölerek onbaşının sözlerini tekrarlar

Gelirim ben, gelince bölüğü,
İşidilir nerdeyse düdüğü.

Askerler

[Mikaelanın etrâfını alarak

Kalacaksın.

Mikaela

« Kaçmaga savaşıarak »

Olmaz... yok, yok.

Askerler

Kalacaksın.

Mikaela

Olmaz... yok, yok.

Adiyö, teşekkür çok, çok.

[Kurtulur ve koşarak kaçır]

Morales

Kuşdur, uçar.

Çâresi var :

Şu geçenlere bakarak

Mümkündür teselli bulmak.

Biragzdan

Tekrar

Bir meydan

Ki burdan

ilh.,

Mikaela şanoda bulunduğı zaman meydandan geçenlerin arkası kesilmiş iken bu sefer daha faâliyetle geçmege başlarlar.. Gelüb gidenlerin arasında kolunu genc bir kadına vermiş olan ihtiyar bir müsyü de zuhur eder... İhtiyar müsyü yoluna devam etmek ister; fakat kadın müsyüyü meydanda tutmak için elinden gelen gayreti yapar. Kadın telaşlı ve ızdırablı bir halde saga, sola bakınır durur.

Hâlinden birini beklediği, fakat o kimsenin gelmediği anlaşılır. Bu pandomimanın aşağıdaki şarkı ile temâmîle uygun düşmesi lâzımdır.

Morales (1)

1

Aman ! Susun ! Eglemce tam;
Geldi bir ihtiyar adam !
Şuphe eder; genc karısı.
Gitmiş aklının yarısı
Âşık, uzak değil, çakar...
Şimdi bir köşeden çıkar !

Bu esnâda bir genc acele acele gelir

A! â! â! â!

Bak şuna !

Temam!.. Bakalım sonuma!

(şarkının ikinci kıt'ası devam eder ve üç kimse tarafından yapılan hareketlere temâmîle uyar. Genc erkek ihtiyar müsyü ile genc madama yaklaşır, bir selam verüb yavaş yavaş söyleyerek biraz konuşur. ilh...)

Morales

2

gencin telaşlı selâmının taklidini yaparak

Burdasınız ? Ne seâdet !

ihtiyarın abus çehresini yaparak

Kölenim, efendim, emret !

gencin tavrını takınarak

Dil döker, selâmı basar.

ihtiyarın tavrını takınarak

İhtiyar suratı asar.]

kadının gülümseyen çehresini taklid ederek

Kadın evirir, çevirir;

Boyuna gence yüz verir

bu esnâda genc cebinden bir mektub çıkarub madama gösterir

Â! â! â! â!

Bak, şuna!

Temam!.. Bakalım, sonuna!

Â! â! â! â!

Bak, şuna!

Temam!... Bakalım, sonuna!

(Karı koca hovarda ile berâber üçü birlikde meydanda yavaş yavaş yürüyerek biraz dolaşırlar. Genc muhabbetnâmesini madama vermek için dâima fırsat arar.) .

Morales

3

Gezerken üçü berâber

Cenc“ô...,bak!Bak!Bir şey var!,, der.

Hep mahzun duran ihtiyar

Aldanub havaya bakar.

Eh, iş oldu... Artık temam;

Mektubunu aldı madam.

(Genc bir elîle ihtiyar müsyüye havada bir şey gösterir, diger elîle mektubu madama verir)

Â! â! â! â!

Bak şuna!

Temam!... Bakalım, sonuna!

Hepsi

gülerek

Â! â! â! â!

Bak, şuna!

Temam!... Bakalım, somuna!

Uzaklardan bir asker yürüyüşü, boru ve düdük sesleri işidilir. Gelen askerler karakoldaki bölüğü değışdirecek olan bölükdür. Genc ile ihtiyar müsyü pek samimi bir

sûretde ellerini sıkarlar. Genc adam madamı hürmetle selamlar. Karakoldan bir zâbit çıkar. Askerler gidüb mızraklarını alır, karakolun önünde bir saf hâlinde dizilirler. Ordan geçmekde olan halk sagda toplanub seyr için dururlar. Sesler gitdikce yaklaşır... Nihâyet yeni bölük gözükür; soldan gelüb köprüyü geçer. Önce iki borazan ile düdük çalan iki kişi. Sôra dragonlarla berâber yürüyebilmek için büyük büyük adım atan bir takım küçük sokak çocukları. -- Çocuklar mümkün olduğu kadar küçükdür. Çocuklardan sôra mülâzim Zuniga ile onbaşı Don Joze. Bunlardan sôra mızraklarile dragonlar.

Sahne — 2

Evvelkiler, Don Joze, mülâzım

Çocuklar

Biragzdan !

Bu bölükle geldik biz,

Hep adım ata ata...

Borazanlar, çalın siz :

Ta ra ta ta, ta ra ta ta,

yürürüz başlar dik, sağ;

Minicik askerleriz.

Eşsiz yigit erleriz.

Arş ! Bir, ki..., Bir, ki; sol, sag!..

Omuzlar hep geride,

Gögüsler ileride.

Vücut boyunca koallar

Sarkarak emir kollar.

Bu bölükle geldik biz.

Hep adım ata ata,

Borazanlar, çalın siz !

Ta ra ta ta, ta ra ta ta.

[Gelen bölük gidecek bölüğün karşısına ve sağ tarafa dizilir. Çocuklar sağda seyircilerin önünde durub şarkılarını keserler. Zâbitler kılıçlarile selamlaşdıktan sôra yavaş yavaş konuşurlar. Nebetciler kaldırılır.]

Morales

Don Jozeye

Demin bir güzel kız geldi, seni sordu. Seni bulamayınca tekrar gelirim dedi gitdi.

Don Joze

Bir güzel kızmı ?

Morales

Evet, hem sık giyinmişti, [fistanı mâvi, örük saçları da omuzlarından sarkmış...

Don Joze

Mikaeladır. İhtimal... odur.

Morales

Adını söylemedi

Diger Türlüsü :

Morales

Pek sevimli bir güzel kız
Geldi, seni sordu. Saçı örgülü, tek.
Mâvi eteklik ve tıkız.

Don Joze

Mikaela olsa gerek.

(Kol neferleri kaldırılır. Boru çalınır. Giden bölük gelen bölüğün önünden geçer. -- Gelen bölükde borazanların arkasında duran çocukların takımı giden bölükde de borazanların arkasına dizilirler)

Çocuklar

Tekrar biragzdan

Bu bölükle gideriz

Biz adını ata ata...

Borazanlar çalın siz :
Ta ra ta ta, ta ra ta ta.
Ğideriz başlar dik, sag;
Minicik askerleriz.
Pek kahruman erleriz.
Arş! bir, ki... bir, ki; sol, sag..
Omuzlar hep geride,
Gögüsler ileride.
Vücut boyunca kollar
Sarkarak emir kollar.
Bu bölükle gideriz
Hep adım ata ata...
Borazanlar çalın siz!
Ta ra ta ta, ta ra ta ta...

(Askerler, çocuklar, seyirciler şanouun gerisinden uzaklaşub giderler; biragzdanın şarkısı, boru ve düdük sesleri gitdikçe azalır. Bu aralık, yeni bölüğün zâbiti neferlerini gürültüsüzce yoklama eder. Giden bölüğün sesleri temâmîle işidilmez olunca mülâzim kumanda verir :Selam dur!.. Silah omuza!.. Râhatdur!.. Dıragonlar dağılır ve mızrak konan yere mızraklarını korlar. Sôra karakola girerler. Don Joze ve mülâzim şanoda kalırlar).

[Livredeki Don Joze ile Moralesin nesir konuşması partisiyonda bestelenmiş şîrdir ve şöyledir :

Morales

Don Jozeye

Pek sevimli, işve satan
Güzel bir kız seni sormuşdu demincek.
Sarkık tek saç, mâvi fistan...

Don Joze

Mikaela olsa gerek.

Çocuklar

Bu bölükle gideriz.

Biz! adım ata ata...
Borazanlar! çalın siz!
Ta ra ta ta, ta ra ta ta.
Gideriz başlar dik, sag.
Minicik askerleriz,
Pek kahruman erleriz.
Arş! birki birki, sol sag.
Ta ra ta ta, ta ra ta ta...

Zuniğa

Nerde çalışıyor sıgaracı kızlar?
Büyük binâda değilmi?

Don Joze

Ordadır zâbitim, o tatlı ağızlar.
Pek hafif meşrebler, tam eğlenme demi.

Zuniga

Güzel şeylermidir bâri?

Don Joze

Zâbit efendi bilmem ben
Hiç meşgul değilim, görmedem unları.

Zuniga

Bilirim kiminle meşgulsun sen.
Güzel bir kız, işve satan,
Hem de adı Mikaela,
Sarkık tek saç, mâvi fistan...
Yokmu bir cevâbın buna?...

Don Joze

Cevâbım :“ Doğrudur, severim şüphesiz,,
Şu kızlara gelince bak,
Güzelmidirler anlamak,
Buna hükmedin bizzat siz.] .

Sahne — 3

Mülâzim, Don Joze

Mülâzim

Onbaşı, baksana!

Don Joze

Ayaga kalkarak

Buyurun efendim.

Mülâzim

Biliyorsun ya, henüz ben iki gündenberi bu bölükdeyim. Sevile de hiç gelmedim. Şu büyük binâ ne?

Joze

Tütün fabrikası...

Mülâzim

Orda çalışanlar kadın mı?...

Joze

Evet, efendim. Lâkin şimdi kimse yok; yemekden sôra, şimdi, gelirler. Geçerlerken her kes buraya dolar. Ovakıt size haber veririm.

Mülâzim

Kaç kişi kadar var?

Joze

Vallahi, eyi bilmeyorum amma büyük bir odada sâde dört yüz, beş yüz kadar kadın sigara bükeler.

Mülâzim

Kim bilir ne tohafır! Bir görsek...

Joze

Evet amma, izin olmayınca oraya erkek giremez.

Mülâzim

Niye?

Joze

Çünkü, sıcakdan kadınlar, kızlar eyice soyunub dökünürler. Hele gençleri...

Mülâzim

Gencleri de mı var?

Joze

Elbet, gencleri de var, yâ...

Mülâzim

Güzelleri de varmı?

Joze

gölerek

Zan ederim... Lâkin dogrusunu söylemek lâzim gelirse şimdiye kadar bir çok defa bölüğümle burada bulunduğm halde kızların güzelli de varmı, yokmu bilmeyorum. Çünkü hiç alıcı gözüyle bakmadım...

Mülâzim

Yok canım !...

Joze

Ne yapîm?.. Bu Endülüs kızlarından korkarım. Unlar dâimâ gülüb /eglenmeli... Aslâ dürüst bir laf bilmezler... Benim ahlâkım onlarınkine uymaz...

Mülâzim

Anlaşıldı, bizim onbaşının gönlü mâvi eteklilerle, örülmüş saçları omuzlarına sarkanlardadır...

Joze

gölerek

Moralesin söylediğini işitmişsiniz...

Mülâzim

Evet...

Joze

İnkâr edecek degilim ya... mâvi eteklik, sarkık saçlar bana memleketimi hatırlatıyor... Bizim Navar (1) ın kıyâfeti böyledir...

Mülâzim

Sen Navarlımısın?

(1) Bu şehrin ahâlisi hiristiyanlıkda pek muteassıbdır.

Joze

Evet,yâ... Eski hiristiyanım. Adım Don Joze Lizzara-bengoa . . . Ebeveynim kilseye girmemi isteyordu , beni o sûretle terbiye ediyorlardı; lâkin ben çalışmayordum. Boyuna pom oynayordum.Bir gün oyunu ben kazanmışdım, Alava(1)lı bir çocuk gavga çıkardı ; elimdeki çomakla vurdum; yıkıldı. Yıkılınca korkdum kaçdım. İşte böylelikle memleketimi terk etmege mecbur oldum. Asker yazıldım! Babam zâten ölmüşdü. Annem de arkamdan geldi. Sevil-den on ferseh uzakda oturuyor. Küçük Mikaela da yanında...Bu kızcagz bir yetimdir.Anam yanına alub büyütdü.

Mülâzim

Yaşı kaç ?

Joze

On yedi.

Mülâzim

Şunu evvelden söyleseydin ye... Fabrikadaki kızların güzel veya çirkin olduklarını söylemediginin sebebini şimdi anladım işte...

Fabrikada kanpana vurur

Joze

İşte kanpana vuruyor... Şimdi kendi gözünüzle görür. hüküm verirsiniz . Ben bizim tüfek ignesine bir zincir yapacagm.

Sahne — 4

Don Joze, askerler, gencler ve işçi kızlar

Biragzdan

Sıgarıcı kızlar, artık çaldı çan,
Döneceklerdir; yol gözleyorum.

(1) Bir şehir.

Söz atarakdan, içde halecan
Birlikde gitmek pek özleyoruz.

(bu esnâde sığar ve sigara yapan işci kızlar görünür.
Ağızlarında sigara, köprünün altından geçüb yavaş yavaş
şanoya inerler.)

Askerler

Bak, şunlar... Ne zarif çehre,
gâfil nazar,
Sigara içerler vîre.
göğül azar!

İşci kızlar

Seyr ederiz havada
Dumanı.

O, semada

Yürür, yayar itrını.
Seyrederiz havada

Dumanı,

Dumanı,

Dumanı,

Dumanı,

O hoş hoş başa çıkar,

Dolaşır;

Keyf verir, rûha akar,

Ulaşır.

Seyrederiz havada

Dumanı.

ilh...

Âşıkların sözü hep

yalandır;

Aşk, andı, özü hep

Dumandır.

Seyrederiz havada

Dumanı.

ilh...

Ğencler

işci kızlara

Kızmadan, güzeller
Dinleyiniz bizi,
Biz yürekden söyler
Ve severiz sizi.

Iřci kızlar

gülerek

Âşıkların sözü hep
Dumandır;
Aşkı, yemini, özü hep
yalandır.
Seyrederiz havada
Dumanı.
ilh...

Sahne — 5

Evvelkiler, Karmen

Askerler

Lâkin görmeyoruz, yok Karmensita!

Iřci kızlar

ve

gencler

Burada,

Burada,

Bak, işte Karmensita.

Karmen girer. Merime tarafından nasıl târif edilmişse
aynîle o kıyâfetdedir. Göksünde anber çiçeğinden (1) yapı-

[1] Fransızların Cassie dedikleri bu çiçeğe bizde anber çiçeği, misk çiçeği, mimosa derler. Batanik ilminde latince adı Acacia farnesiana yâhud Mimosa farnesiana dır. İstanbulda adalarda yetiştiğinden ada çiçeği de derler. Çiçekleri sarı, kokusu keskin ve güzeldir. Köprü başında çiçeklerini birer sapa bağlar.

İmiş bir buket vardır. Bir anber çiçeğini de dudagnın bir kenarile tutar. Karmenin arkasından üç dört genc de şanoya girer. karmene söz atarlar, arkasından yürürler, önüne ve yanına geçerler, konuşurlar. Karmen cilveler yapar ve gençlerle çene çalar. Bu aralık Don Joze başını kaldırır, karmene bakar. Sôra yine zincirile meşgul olur.

Gencler

Karmenle gelmiş olanlar

Karmen! Arkandan hep koşuşmakdayız.

Karmen! Cevab ver, nölur dilber kız!

Bizi ne vakit seversin söyle!

Karmen

genclere bakarak

Unu ben de bilmem. Tohaf amma böyle!

Belki hiç sevmem, belki yarın; bak

Hele bugün yok... bu mutlak.

Aşk bir serkeş kuşdur, hoşdur;

Kimseler alışdıramaz!

Kendi istemezse boşdur,

Bin çağır gelmez yaramaz!

Faydasızdır tehdid, rica...

Susan da var, laf atan da

Susanı severim; zîra

Hoşuma gider, yaman da!...

Ah aşk!

Aşk bir çingene zâdedir,

Kanun bilmez pek sâdedir;

Sevmesen de severim ben,

Sevince de benden kork sen!...

unları da bir patlıcana sokub satarlar. Halkca şehveti kuvıtlendirdigi itikadı vardır. Karmenin göksüne takdığı ve agzında tutduğu anber çiçeği ise de başına takdığı kırmızı ve büyük bir çiçektir. Bunun karmen gülü denen çiçek olub olmadığını bulamadım. Anber çiçeği itriyat fabrikalarında çok hullanılır. Cassie unun itriyat fennince olan adidir,

Turdum sandığın kuş kanad
 Açub uçdu, gitdi çokdan...
 Aşk uzak, bekle, boş inad,
 Burda, bekleme... hiç yokdan...
 Çabuk, çabuk gelir, kaçar,
 Kaçar, gelir, sözler atar.
 Tutdum sanarsın, o uçar;
 Kaçmak istersin, o tutar.
 Aşk aşk! Aşk aşk! Aşk aşk! Ey aşk!

Aşk bir çingene zâdedir,
 Kanun bilmez, âzâdedir;
 Sevmesen de severim ben,
 Sevince de benden kork sen!...

Gencler

Karmen! Arkandan hep koşmakdayız.
 Karmen! Cevab ver, nolur dilber kız!

(Bu aralık her kes susar. Gencler Karmenin etrâfını kuşatırlar. Karmen hepsini birer birer süzer, sôra ortalarından çıkub sağ tarafa, Don Jozenin yanına gider; Don Joze ise bir düzüye zincirîle meşguldur.)

Karmen

Ê... babalık! Ne yapıyorsun burda ?..

Joze

Pirincden bir zincir yapıyorum. Benim tüfenk ignesine takacagm.

Karmen

Senin tüfenk ignesi, sahih!.. Canımın ignecisi...

(Köksündeki anber çiçeklerini çıkarub Jozeye atar. Joze birden kalkar, çiçekler ayagnın ucuna düşer. Her taraftan bir kahkahadır kopar. Fabrikanın kandanası ikinci defa vurur.

İşci kızlar ve gençler

Aşk bir çingene zâdedir
ilh...

havası çalınırken şanodan çıkarlar. İlk olarak Karmen koşa koşa gidüb fabrikaya girer. Gencler sagdan, soldan çıkub giderler.- Bu esnâda iki üç işçi kızla çene| çalan mülâzim unları bırakub karakola giren askerlerin arkasından o da girer)

Sahne — 6

Joze

Bu biçimler ne demek olacak sanki?... Edebsizlik bu!... (gülümseyerek) bakmadım, aldırmayorum {ya, hepsi ondan!.. Kadınla kedinin huyu böyledir, çağırırsan gelmezler de çağırmazsan gelirler. İşte çağırmadım ya, geldi.. (ayağının ucundaki çiçekleri görüb yerden alır). Ne ustalıkla atmış... Tam burnumun ucuna Çiçek düşdüğü vakit bir kurşun geldi sandım... (çiçeği koklar ve kokuşunu içine çeker). Ne sert!.. Eger sihirbazlık doğru ise bu kız mutlaka sihirbazdır.

Mikaela girer

Sahne — 7

(Partisiyonda buralar besteli ise de o besteli güfte ekseriyetle kafiyesiz ve mısırâlar müsâvi olmayub âdetâ bir nesir hâlindedir. Sahneye konur iken livredeki gibi nesir olarak koymak müreccahdır).

Don Joze, Mikaela

Mikaela

Onbaşı efendi!

Joze

acele acele çiçeği saklayub

Bu ne?... Mikaela!.. Sen misin?...

Mikaela

Benim!..

Joze

Anamın yanından mı geliyorsun?..

Mikaela

Evet, oradan geliyorum... Annen gönderdi beni..

Joze

Ah, anacığım!..

Düo

Joze

Söyle anam nasıl?

Mikaela

Bir mektub getirdim, haber unda asıl.
İşte al!

Joze

mektuba bakarak

Bir mektub.

Mikaela

Birazcık da para.

(Jozeye ufak bir kese verir)

Aylığına katarsın, ve sôra..

Sôra...

Joze

Sôra?

Mikaela

Sôra...,deyemem...yok...

Sôra... Bir şey daha var, çok

Hoş; eyi ogulçun paradan çok eyi;

Basdıracaktır her şeyi.

Joze

Bir şey dahamı? O şey ne?

E.. Anlat!

Mikaela

Eh... söylemeli...

Elbet emâneti teslim eylemeli
Kilseden çıkarken annen bennen, yine

Beni öpüb dedi: « Dinle!
yarın yola koyul! Şehre ulaş! Sevil
--Korkma,yorulmazsın--burdan uzak degil;
Oglum Jozemi bul, yavrucugma söyle:

Annen gece gündüz seni
Düşünüb çok tasa eder,
Umar yanına dönmeni,
Bekler. Yeter, bitsin keder...
İşte bunları bir iyi]
Tarafımdan ona dersin;
Sana verdiğim puseyi
Yavruma teslim edersin!

Joze

hayret içinde

Anamdan pûsemi ?

Mikaela

ogluna bir pûse

Emânetini al, aynîle ne ise !

(Mikaela ayaklarının ucuna basarak kalkub Jozeyi öper,
Joze hayret içinde bakar. Mikaelanın gözlerinin içini okur
gibi dikkat eder. — Bir sükut hâsıl olur ve bir müddet
devam eder) .

Joze

(Mikaelaya bakmasında devam ederek)

Görüyorum.. Anam, köyüm hep duruyor.

Vatan hâtırası, aziz hâtıralar

İçime cesâret, kuvvet dolduruyor.

Ah, siz hâtıralar !

Vatan hâtırası ! Aziz hâtırrlar !

BİRLİKDE

Joze

Görüyorum.. anam, köyüm hep duruyor.
ilh.....

Mikaela

Anasını, köyü hep görüb duruyor.
ilh....

Joze

(gözleri fabrikaya doğru dalub kalmış
oldugu halde)

Azdıracakdı bak, beni bir kör şeytan !

Anam korur tâ uzakdan bile;

Yolladığı pûse hele.

Oglunun mahvine vermedi hiç meydan !

Mikaela

O hangi kör şeytan, nasıl şey, anlamam?
Ne demek bu sözler ?

Joze

Hiç ! bırak !

Konuşalım bizden; tamam.

Yarın köye varırsın, bak...

Mikaela

Yok, bu akşam; yarın, görürüm anneni.

Joze

Hadı ! Anama de : « Seni çok seviyor,

Deyor : Özlemiştir beni.

Sana gelmege eviyör.

Şimdi artık usluyum pek,

Anacıgım memnun olsun tek. »

İşte, bunları bir eyi

Tarafımdan ona dersin;

Şu sana verdigim pûseyi

Anama teslim edersin !

Mikaelayı öper

Mikaela

Yâ! Evet, oğlundan annesine pûse;

Bu emâneti de veririm öyleyse...

Birlikde

tekrarî

Joze

Görüyorum.. Anam, köyüm hep duruyor.
ilh...

Mikaela

Annesini, köyü hep görüb duruyor.
ilh...

Joze

Biraz bekle de mektubu okuyayım...

Mikaela

Beklerim, onbaşı efendi, beklerim...

Joze

Okumaya başlamadan evvel mektubu öper

A! (okuyarak) « Bundan böyle de uslu uslu devam et, yavrum! Seni bölükemini yapacaklarını vâd etmişler; işte o vakıt ihtimalki askerliği bırakabilirsin, ufak bir mevkiin olur, yanıma gelirsin. Artık ben çok ihtiyar oldum. Yanıma gel, seni evlendireyin. Sana karı bulmak da zahmetli bir iş degil. Ben zâten peyledim. O da bu mektubu sana getirendir... Onun kadar ulusunu, güzelini, akli başında olanı görmedim...

Mikaela

okumasını keserek

Ben burdan gitsem eyi olur...

Joze

Neye ?

Mikaela

(şaşalamış ve heyecan içinde)

Bana annen biriki ufak sipâriş vermişdi, şimdi hatırıma geldi; gideyim, unları alayın..

Joze

Biraz bekle, bitiriyorum...

Mikaela

Ben burda yokken bitirirsiniz...

Joze

Pekey, cevap ne olacak ?..

Mikaela

Gitmeden evvel ugrarım, cevâbı alub annenize götürürüm... Allaha ısmarladık !

Joze

Mikaela !

Mikaela

Hayır, hayır ! yine gelirim, öyle daha eyi.. yine gelirim, gelirim...

Mikae'a çıkar

[Bu geçen nesir sahnenin bir [kısmı da partisiyonda şîr ise de biz nesri tercih etdik] .

Snhne — 8

Joze, sôra işçi kızlar, mülâzim ve askerler

Joze

okuyarak

« Unun kadar uslusunu, güzelini, aklı başında olanı görmedim.. Hele onun kadar seni seveni yok... Eger istersen... ». Evet, anacıgm, evet, mâdemki sen isteyorsun, ben kabul ederim.. Mikaela ile evlenirim; çiçeği sihirli olan çingene kızına gelince....

(çekedinden çiçekleri çıkarub atacığı zaman fabrikada büyük bir şamata kopar. — Arkasında askerler olduğu halde mülâzim girer).

Mülâzim

Bu ne, bu! Ne oluyor?..
(İşci kızlar karmakarışık ve acele acele fabrikadan çıkarlar.).

İşci kızlar

biragzdan

Ah, imdad! Birbirin yerler!

Yetişin! Koşun, askerler!

Kadınlardan birinci takım

Hep o Karmensita!

İkinci takım kadınlar

Hayır, o değil, yô...

Birinci takım

Odur, o.

İkinci takım

Yok, aslâ

Birinci takım

Evet, en önce o

Tokat vurdu; işte böyle.

Kadınların hepsi

mülâzimi ortaya alarak

Unları dinleme; müsyü, bizi dinle!

Bizi dinle!

Bizi dinle!

Birinci takım

zabiti kendi taraflarına çekerler

Bagrarak yüksek yüksek

Manuelita derdi:

Ben bir sevimli eşek

Alacağım. Buydu derdi!

İkinci takım

zâbiti kendi taraflarına çekerek

Ovakıt karmensita,

Mâlum şakacıdır pek,

Dedi ki: « Nene eşek,

Süpürke yeter sana . »

Birinci takım

Manuelita dedi:

« Eşegim sana yarar:

Biner piyasa yapar,

Gönül eglersin hadi... »

İkinci takım

Söylemezler hepsini.

Dedi: « Gez, çalım sat da,

Erekeklere göz at da,

Çimdiklesinler seni! »

Kadınların hepsi

O zâman tutuşdular [1],

Saç saça yoluşdular,

Mülâzim

Gevezelikler yetdi ô...

Jozeye

Al da, iki nefer git, ne var bak!

Çürültüye sebep kimse kelepçe tak!

(Joze iki kişi alub fabrikaya girer. Bu eşnâde kadınlar birbirine girüb gavra ederler)

Birinci takım

Bütün Karmensita.

İkinci takım

Dinle bizi yô.. yô...

ilh...

Mülâzim

gürültüden işitmez bir hâle gelerek

Olmaz böyle!

[1] Bu türlü de olur:

İşte bundan nihâyet

Kopdu bütün kıyâmet.

Öf, şunları kogun; meydan açın !

kadınların hepsi

Etme, bizi dinle... Öyle !

Askerler

kadınları itüb açarak

Yavaş söyle !

Susun be ! Açılın ! kaçın !

Kadınlar

Dinle ! yanaş !

Askerler

Yavaş !

(İşci kızlar, kendilerini dağıtmak isteyen askerlerden kaçub
mülâzimin etrâfına üşüşürler. Biragzdan tekrar başlar)

Birinci takım

Bagrarak yüksek yüksek

Manuelita derdi :

ilh...

İkinci takım

O vakıt Karmensita,

ilh...

Askerler

bir defa daha kadınları iterek

Yavaş, yavaş !

Susun ! Gidin ! Ne bu telaş !

(Nihâyet askerler kadınları püskürtürler. Bir takım dragon,
kadınları meydanın ötesine sürdükden sôra önlerinde durur.
Joze Karmeni tutmuş, fabrikanın kapısından çıkarlar. İki
dragon da arkalarından gelir.)

Sahne — 9

Evvelkiler, Karmen

[Partisiyonda bu sahnede de bu nesirler yerine bir

kaç şîr vardır.]

Mülâzim

Ê, onbaşı... Hele biraz gürültü bitdi... Söyle bakalım, neymiş bu ?..

Joze

İlk gördüğm şey üçyüz kadar kadının türlü türlü bagrub çağrmaları, koşuşub çılgık koparmaları... Öyle ki insan o aralık dünya yıkılsa işitmeyecek... Bir tânesi arka üstü yere yatmış, ayaklarını havaya dikmiş : « Papas gelsin ! Günâhımı çıkartın ! Öldüm.. » deye bagrıyordu, yüzünde bir piçakla yapılmış bir x vardı... Yanında da madmazeli...

(Karmenin bir bakışla susar)

Mülâzim

Ê !..

Joze

Madmazeli gördüm...

Mülâzim

Madmazel Karmensitayımı?

Joze

Evet, efendim...

Mülâzim

Ê... Madmazel Karmensita ne deyordu ?

Joze

Bir şey demeyordu, yalnız dişlerini kıcırdatıyor, bûkalamun gibi gözlerini döndürüb duruyordu.

Karmen

Benim kabahatım yok... Gürültüye unlar sebab... Ben kendimi müdâfaa etdim... Onbaşı efendi de gördü, söyle-sin... (Jozeye) Öyle degilmi onbaşı efendi ?

Joze

Biraz tereddüden sôra

Gürültü içinde anlayabildiğim şey şu ki bu iki kadın

arasında gavgâ olmuş, sonunda madmazel sıgarların ucunu kesdiği pıçakla arkadaşının yüzüne Sen Andıra haçı yapmış... (mülâzim Karmene bakar; Karmen Jozeye bakdıktan, hafifce omuzlarını kaldırdıktan sôra teessürsüz bir halde durur) . İşî anladım; madmazele benimle gelmesini rica etdim... Önce gelmemek istedi... Sôra arkama düğdü... Kuzu gibi itâetli itâetli geldi...

Mülâzim

Öteki kadının yarası nasıl ?

Joze

Pek hafif, yalnız derinin üstünde iki çizgi.

Mülâzim

Karmene

E ! Onbaşının söylediklerini işitdinizmi güzelim ?
(Jozeye) Sen dogruyu söylersin bilirim.

Joze

Navarlı dini hakkı için böyle !..

Karmen birden dönüb Jozeye bir daha bakar

Mülâzim

Karmene

E ! İşitdinizmi ? Söyleyeceğiniz varmı ?.. Söyleyin, bekleyorum...(Karmen,cevab verecek yerde, titrek bir sesle şarkı söylemeğe başlar).

Karmen

Şarkı söyleye ek

Kes, yak, öldür beni, laf alâmazsınsen;

Ateş, zincir, hattâ Allah hiçdir Bana .

Mülâzim

Ben senden şarkı istemeyorum, cevap isteyorum..

Karmen

şarkı söyleyerek

Sırrımı saklarım, eyi saklarım ben,

Seve-im; ölürüm, unu ana ana

Mülâzim

ô..? hep bu makamdanmı çalar bu?.. (Jozeye) şimdi.. şüphesiz olarak bir pıçak ya ası var... Unu da bu madmazel yaptı... Degilmi?

(Bu esnâda sagdan beş altı kadın dragonların arasından kaçub şanoya dogru koşuşurlar . “ O . . . Evet , o ! „ deye bagrırlar. Kadınlardan biri Karmenin yanına gelir, Karmen elini kaldırub kadının üstüne atılmak ister . Joze Karmeni tutar. Askerler bu sefer kadınları büsbütün şanonun tışarısına itüb sürerler. Bir kaç nöbetci meydanda dururlar.) .

Mülâzim

Pek atiksiniz, mâşallah... (askerlere) bana bir ip getirin. (Her kes susar, Karmen zâbite dik dik ve ehemmiyet vermez bir sûretde bakarak yine bir şarkı tutdurur).

Bir Asker

Bir ip getirüb

Gé'irdim éféndim.

Mülâzim

Jozeye

Şu güzel elleri tutub bagla ! (Karmen gülümseyerek ellerini Jozeyé uzatır) vallâhi yazık... Baksana, ne güzel.. Ne yapalım, güzel olmak hapisé girmeye mâni degildir. Çingené şarkılarını orda söylersin. Tomrukcu da dinlér.(Karmenin elleri baglanub karakolun önünde bir iskémleye oturtulur. Karmen sessizcé oturur ve önüne bakar.) . Curnalını yazayım. (Jozeye) Sên gotüréceksin...

Mülâzim çıkar

Sahne — 10

[Partisiyonda bu sahnede dé nésrin bâzıları yerine şîr vardır.] .

Karmén, Jozé

Biraz sükütdan sôra karmén başını kaldırub Jozeyé bakar. Joze dönüb bir kaç adım uzaklaşır. Sôra yine karméné

yaklaşır. Karmen ise birdüzüye Jozéye bakar.

Karmen

Beni néréye götürécéksiniz ?

Joze

Hapishâneye, yavrum...

Karmen

Ah, yazık! Bén orada ne olurum ?!... Zâbit efendi, bana merhamet ét.. siz çok mérhametlisiniz... (Joze cevap vermez. Birdüzüye gézinir. Karmen dâima kendisine bakar). İpi çok sıkdın.. Bileklérim kopuyor.. Ah, bu ip !..

Joze

karmene yaklaşarak

Çok sıkıyorsa biraz gevşeteyim... Zâbit bana ellerini bagla dedîse kopar demédi yé...

ipi gevşetir

Karmen

yavaşca

Beni bırak da kaçayım ; sana bir tâne Bar laşı [1] véririm : Bütün kadınlar seni sever.

Joze

Uzaklaşarak

Biz buraya saçmasapan konuşmaga gelmedik... Hadi, hapsihâneye gitmeli. Yaptığın şeyin cezâsı hapidir. Bunun başka bir ilacı yok.

sükut

Karmen

Demin , siz... Navarlı dini hakkı için dediniz... Siz taşralımısınız?..

Joze

Ben, Elizondoluyum...

Karmen

[1] Bar lachi. — Bir taş parçasıdır. ki İspanyollarca onu üstünde taşıyan rkegi her kaden severtiği ad edilir,

Ben de Eçalarlıyım.

Joze
Durarak

Bu iki şehrin arası dört saat,

Karmen

Ben Eçalarda doğdum... Beni Seville çingeneler getirdiler. Navarda dünyâda benden başka kimsesi olmayan zavallı annemin yanına dönebilecek yol parasını kazanmak için fabrikada çalışıyordum... Beni tahkır etdiler.. Sebebi de, ben bu yankesici, tulumbacı ve çürük portakal satıcıların memleketinden değilim; odur... Bu tahkır üzerine ben de onlara : Sevilin hamhalat adamlarının hepsi birolsalar, pıçaklarını da çökseler bizim memleketin mâvi bereh[1]makilasîle bir delikanlısını bile korkutamazlar dedim. O kaltaklar da üstüme üşüşdüler. İşté, bu... Arkadaş! Memleketi için başına böyle iş gelen bir hemşerine bir eyilik yapamazmısın ?

Joze

Sén. Navarlımısın, sen ?

Karmen

Ebet.

Joze

Hadi, yalan söyleyorsun... Bir tâne bile dogru lafın yok. Yüzün, gözün, agzın, rengin deyor ki sen bir çingenesin...

Karmen

Beni çingénemi sanıyorsun ?

Joze

Ben emînim ki sén çingenésin..

Karmen

Ben de çingeneligimi saklayım deye boşuna zahmêt ediyorum... Çingeneyim. Lâkin sén benim istedigimi yapacaksın... Çünkü beni sevyorsun.

[1] Bir nevi talebe şapkası, Biz beret talaffuz etmeliyiz.

Joze

Benmi ?

Karmen

Evet, sen! Beni seviyorsun işte... İnkâr etme! Ben biliyorum! Bakışların, lakırdı söyleyişin işi gösteriyor. Bak sana atdığım çiçeği de hâlâ saklayorsun. Şimdi atsan bile undan bir şey çıkmaz. O geçti. O kalbinin üstünde luzumu kadar durdu ya, bitdi. Têsrî gönlüne geçti...

Joze

hiddetle

Bana söz söyleme! Anlayormusun? Söz söylemek yasak sana...

Karmen

Pekâla, zâbit efendi, pekâlâ! Mâdem ki bana söz söylemek yasakmış... söylemem...

geri çekilen Jozeye bakar

Final (son fasıl)

Karmen

Sevil kapısında, şurda,
Dostum Lillas Pastiyada
Bolbol içüb manzanille [1]
Oynayacağm segedille [2]!
Lâkin yalnızlık can sıkar,
Çift olunca tadı çıkar...
Giderken bennen sevdalı
Birinnén brâber olmalı...
O sevdâlım ölsün!...Zâten
Ona yol verdim ben dünden...
Gönlüm bulur tez teeselli,
Hava gibi hür, hem deli...
Arkamdan koşan hesabsız,

(1) İspanyol içkisi dir.

(2) İspanvol dansıdır. Zilli bir tefi çömelüb dizlerine ve eline vurarak oynarlar

Amma hepsi ipsiz söpsüz.
 Hafta bitdi, her kim beni
 Sevse severim seveni.
 Kim isterse gönlüm uyar;
 Vaktında geldin, bahtın var,
 Bekleyecek vaktim yok ha,
 Yeni sevdâlımla zîrâ
 Sevil kapısında, şurda
 Dostum Lillas Pastiyada
 Bolbol içüb manzanille
 Oynayacagm segedille.

Joze

Sus, be! Laf yok dedim sana demin yine.

Karmen

Ben kendi kendime... söylerim, sana ne ...
 Düşündüm; düşünme yasakmı söylésene ?

Beni bir zâbit sevr çok.

Aklım unda, başka şey yok.

Ben de onu sevéceğim, sen de bunu bil !..

Joze

Karmen !...

Karmen

Yok, zâbitim bir yüzbaşı degil,

Mülâzim de degil, sâde bir onbaşı.

Çingeneye yeter, tam yoldaşı !

Kendine göre oynası !

Joze

Karmenin elindeki ipi çözerék

Karmen, sarhoş gibi oldum,

Teslimim. Aşkınla doldum...

Seni seversem, vâdini

Tutub severmisin beni ?..

Karmen

ya ı söz, yar ı şa k ı hâlinde

Sevil kapısında, şurda,

Dostum Lillas Pastiyada,
Ėel, içelim manzanille,
Oynayalım segiädille.

Jozé

Söz hâlinde

Mülâzim geliyor, ha!..

(Karmen iskêmleye tēkrar oturur; ėlle-i arkaşındadır...
mülâzim girē.) .

Sahne — 11

ėvvelkiler, mülâzim

sora

Işciler, askerlér, burjuvalar

Mülâzim

Jozeye

İşte curnal! Al, git! Kaçırma, kız gaman!

Karmen

yavaşca Jozeye

Köprüden seni itérim,

Hemén koşarak gidérim...

Sen, Jozé, yalandan düşüver o zaman.

(Joze yanında olduğu halde iki dragon Karmeni ortalarına
alırlar. Bu ėsnâde kadınlar, burjuvlar şanoya dolarlar; fakat
önlerindé dragon nebētciler durur. Karmen yola düzülür,
soldan saga doğru şanoda yürür, köprüye doğru ilerler).

Aşk bir çingene zâdedir, [1]

Kanun bilmez âzâdedir.

Sevmesen dē severim bēn,

Sévince de benden kork sēn!...

(Köprünün sag ucuna varınca Karmen Jozéyi itér, Joze
yıkılır. Her kes birbirinē girer. Karmen kaçır. Köprünün

[1] Bu şîri (bakıla 20 — 21) bestekâr Aleksî 1921 de Ankarada türk
hvaile de bēsteleni şdir.

ortasına gélincê bir an durub ipini fırlatub atar vé koşub gider. Bu esnada şanoda işci kızlar kahkahalar kopararak mülâzimin étrâfını alırlar.)

İkinci pêrdê

Lillas Pastiyanın meyhanesi. — Sagda ve solda masalar. Karmen, Mercedes, Fıraskita, mülâzim Zuniga, Morales ve bir mülâzim daha. Bir akşam yemeği sonu, masaların üstü karmakarışık. Zâbitler, çingene kızları birlikde sigara içerler. Meyhânenin bir köşesinde iki çingene gitar çalar, şanonun ortasında da iki çingene kızı dans eder. -- Karmen oturmuş dans seyr eder, mülâzim ise Karmene gizli gizli bir şeyler söyler; lâkin Karmen onu dinlemez, birden bire kalkub şarkı söylemeğe başlar.

Sahne — 1

Karmen, mülâzim, Morales, zâbitler, çingene kızları

Karmen

1

Çın çın bir hoş çınlayarak
Cevken (1) in zilleri öter,
Bu âhenk ile dans eder
Çingeneler hoplayarak.
Şâd sillelerle olub şâd
Defler çılgın olayazmış,

[1] Bn sistre dir. Firavınler zamânında da mevcud olan bir müzik âletidir. Yumurta şeklinde bükülmüş bir kalın telin bir tarafına bir sap takılarak yapılmış olaa bir çalgıdır ki ortasına geçmiş olan tellerde bir takım ziller vardır. Âlet; salladıkça ziller ses verir. Bizde buna cevken denir. Eski mehterhane takımı-mızda vardı. Elan, Tunus beginin musıkı takımında bizden kalma olarak mevcud.

Gitarlar da söyler, azmış:
 Hep bir şarkı, bir nakarat!
 La la la la la la.

(Bu nakarat üzerine çingene kızları dans ederler. Mercedes ve Fıraskita Karmenle beraber: la la la la la la derler.) .

II

Halkalar, hep gümüş, bakır
 Kapkara tenlerde parlar,
 Kızıl çubuklu kumaşlar
 Rüzgâr okşar, dalgalanır.
 Dans, şarkı karışub uyar,
 Önce utangaç, çekingen;
 Canlı, atik olur derken.
 İnsan buna nasıl doyar!
 La la la la la la

Mersedes, Fıraskita

La la la la la la

III

Kudurmuş gibi çalarlar
 Çingeneler durma bilmez;
 Çingene kızları bu tez
 Âhenkden vecde dalarlar.
 Her biri bir çılgın deli,
 Öyle sarhoş baygındır ki
 Tayfona tutulmuş sanki (1)
 Hep dönerler. Hem dönmeli!
 Tıra la la la tıra la la la

Gâyet çabuk ve gâyet şiddetli dans. Karmen de dans eder. Orkestirenin son notaları işidilirken Karmen soluk

(1) « Bir girdaba düşmüş sanki » tarzında da olabilir.

soluga gelub meyhânenin bir peykesi üzerine düşer. Dans-
dan sôra Lillas Pastiya zâbitlerin etrâfında sıkıntılı bir
tavırla döner, dolaşır.

[Partisiyonda aşağıki parçalar da bir iki mısra ile ifâde
edilmiştir].

Mülâzim

Pastiya usta! Bize bir deyecegin var gâlibâ?

Pastiya

Deyecğim benim... Vallahi efendilér...

Morales

De, bakalım!...

Pastiya

Vakit gecikiyor... Kanuna riâyete mecburum, korre-
jidor(1) efendi, bilmem nedense bana eyi gözle bakmıyor.

Mülâzim

Ben, biliyorum; çünkü senin hanın buranın kontraba-
tcılarının kavuşu (2).

Pastiya

Ister bu sebebden, ister başka sebêbden olsun koru-
nmak mecburiyetindeyim...Yine tekrar ederim vakit geçiyor...

Morales

Bu bizi kogmak demektir!...

Pastiya

Estagfurullah, zâbit efendiler... Benim söyledigim yal-
nız şudur ki han on dakıkadanberi kapalı olmak îcab
ediyordu...

Mülâzim

[1] Vaktî'e Ispanyada şehirlerde baş adliye zâbiti.

[2] Kavuş. — kavuşmaktan gei. Rendezvu mânasınadır. Di'imizde böy'e güze
bi ke'ime va-ken fi ansız ke'imesini kullanmak veya mevidi mü'akat deye arabca
te kib'ıydurmak büyük bir suçdur. Zâten yenîçeriler ve halk eskiden bu «kavuş» u
hullanırlardı.

Bir defa kapandıktan sôra sênin hanında neler olacağını ancak allah bilir.

Pastiya

Aman, efendim...

Mülâzim

Yoklama zamânına bir saat kadar daha var... Gidüb tiyatroda biraz eglenebiliriz. Ê, yosmalar! Siz de bizimle berâber gelirsiniz değilmi?

(Pastiya çingene kızlarına kabul etmemeleri için ısmar eder)

Fıraskita

Hayır, zâbit efendiler, biz gelemeyiz...

Mülâzim

Niye gelemezsiniz?..

Mersedes

Mümkün değil.

Morales

Mersedes! Böyle olurmu?

Mersedes

Gelemeyeceğime çok teessüf ederim amma gelemem.

Morales

Fıraskita, sen!..

Fıraskita

Gelemeyeceğime pek mahzunum, vallahi...

Mülâzim

Fakat Karmen red etmez, ben iyi biliyorum...

Karmen

Aldanıyo'sun, mülâzim efendi! Ben unlardan ziyâde, hem açıktan açığa red ederim...

(mülâzim Karmenle konuşurken Andires ve diğer iki mülâzim Fıraskita ile Mersedesi kandırmaga çalışırlar.) .

Mülâzim

Bana dargınmısın?

Karmen

Niye dargın olayım?..

Mülâzim

Çünkü bir ay önce seni zındana yollamak gibi bir zâlimlik yapmışdım.

Karmen

hatırlamayormuş gibi

Zindanamı ?

Mülâzim

Ne yapayım ?.. Vazîfe başında idim , başka türlü yapamazdım.

Karmen

Aynı tavrı'a

Ben zındana gitdiğimi hatırlamıyorum... Tohaf, nasıl zindan?!..

Mülâzim

Senin zındana gitmediğini sanki ben bilmeyormuyum.. Seni götüren onbaşı seni mahsus kaçırdı... Nışanları sökülüb kendisi zındana atıldı...

Karmen

Ciddi

Hem nışanı söküldü, hem hapse kondu ha?!..

Mülâzim

Vallahi... Bu minicik elin bir erkegi devirecek kadar kuvetli olacagna kimse inanmadı...

Karmen

ô...

Mülâzim

Tabii bir şey değil, çünkü...

Karmen

Demek, o zavallı çocuk yine nefer oldu ha?..

Mülâzim

Evet. . Bir ay da hapis kaldı...

Karmen

Şimdi çıkdımı ?

Mülâzim

Dün çıkdı.

Karmen

Kastanyetlerini (1) şıkırdatarak

Mâdemki, hapisden çıkmış, iş yolunda...

Mülâzim

Ne saâdet, çarçabuk teselli buluveriyorsun !..

Karmen

Kendi kendine

Elbet... Hakkım var... (yüksek sesle) Beni dinlerseniz, siz de öyle yapın !.. Siz bizi götürmek isteyorsunuz, biz gitmeyoruz... Siz de benim gibi çabucacık teselli bulan soyundan oluverin !..

Morales

Öyle olsun !...

(Kulisten biragzdan gelen ses ile konuşmaya a. a verilir).

Biragzdan

Yaşa ! Sen, torero [2] yaşa !

Yaşa ! Eskamillo yaşa !

Sencileyin tez, atik

Bir yigit çıkmadı,

Bir vuruşla sert, dik

Bogayı yıkmadı.

[Bu son dört mısra partisiyonda şöyledir:

Zuniğa

Fener alayı, bakalım!

Ğirenad gâlibi içindir bu.

Haydi, içermisin ? Biznen yâhu !

Eski, yeni zafer ug una çakalım !]

[1] Bizim kaşık ile oynanan oyundaki kaşığa benzer tahta ziller.

[2] Boga ile güleşen pehlivan.

Yaşa! Sen, torero, yaşa!

Yaşa! Eskamillo yaşa!

Mülâzim

Bu ne, bu?

Mersedes

Bir fener alı.

Morales

Kimi gezdiriyorlar?

Fıraskita

Eskamilloyu... Tanı m... Bu Gıranatanın son yarışla-
rında ün aldı. Montes ile Pepo İllo nın yerini tutacaga
benzeyor...

Morales

Allahı severseniz şunu buraya getirelin.. Şerefine içeriz.

Mülâzim

Gideyim, dâvet edeyin. (pençereye gider) Torero
efendi... Buraya gelmek lutfunda bulunurmusunuz? Burda,
sizin gibi cesur ve atik olanları çok seven kimseler var...
(pençereden dönerek) geliyor...

Pastiya

Pek yalvararak

Zâbit efendiler, ne vakıtdanberi size söyleyo um...

Mülâzim

Pastiya usta! Lütfen bizi rahat bırak ve bir şeyler
getir de içelim...

Birağzdan

tekrar

Yaşa! sen, torero, yaşa!

Yaşa! Eskamillo, yaşa!

Eskamillo görünür

Sahne — 2

Evvelkiler, Eskamillo

Mülâzim

Bu hanımlar ve biz dâvetimizi kabul etdiğinizden size
teşekkür ederiz. Sizinle beraber boga pehlivanlığı gibi

büyük bir fennin şerefine içmeden sizi bırakmak istemedik.

Eşkamillo

Zâbit efendiler size teşekkür ederim.

I

Ver, toka!.. İçelim, getir!
 Senor, senor! Sizle bağdaşınız.
 Asker, torero; hepsi, hepsi bir.
 Zevk için, zevk için biz savaşıyoruz.
 Canbazhâne dolu bu gün
 Bayram günü, orda her kes;
 Başlar dönmüş, eşsiz düğün;
 Seyirciler bagrışır, çıkar bin türlü ses.
 Haykırmalar ve yaygara
 Öyle ki bini bi para...
 Ê... bu bir er meydanıdır,
 Kahrumanlık seyranıdır.
 Hadi! korun ha!
 Hadi! Hadi!
 Ah!

Toreador [1]! Korun ha!
 Gûleşirken bir kara göz sana
 Bakacak, bak ona!
 Aşk bekliyor sôra.
 Toreador! Aşk bekler sôrâ.
 Her kes
 Toreador! Sakın ha!
 ilh...

(iki şarkı arasında Karmen Eskamillonun kadehini doldurur)

II

Ne var, â? Yok hiç ses, nefes...

(1) Torero demektir.

Korkudan dudak çatladı.
 Vaktidir, bakarlar her kes,
 Toril (1) den boga atladı.
 Pikador (2) kızdırır, kogar,
 Boga vurur, at yıkılır;
 Bir « Biravo, boga! » sesi kopar,
 Boga koşar, döner, kızar, sıkılır,
 Vurur, banderiller [3] uçar,
 Kökremişdir, vurur, yer boyanır kana;
 Seyirciler koşar, atlar, kaçar...
 Hadi, geldi sıra sana!...

Sakın ha!

Hadi! Hadi! ha!..

Toreador! Korun ha!

Güleşirken bir kara göz sana

Bakacak, bak ona!

Aşk bekleyor sôra!

Toreador! Aşk, aşak, bekler sôra.

Herkes

Toreador! Sakın ha!

ilh...

(İçerler, Toreadorun elini sıkırlar)

Pastiya

Zâbit efendiler! Pek rica ederim...

Mülâzim

Pekey! Pekey! Gidiyoruz.

(Zâbitler gitmek için kalkub hazırlanmaga başlarlar. Eskamillo Karmenin yanındadır)

[1] güleşden evvel bogayı durdurdukları yer.

[2] Ata binüb elinde mızıkla boga ile cenk eden kimse.

[3] Güleşden evvel, bogayı kızdırmak için boganın boynuna sokulan uçlarında bezden veya kağıddan şeridler olan bir nevi demir şişler. Bunları sokarak bogaı kızdıran kimselere banderillero derler,

Eskamillo

[Buralar da partisiyonda üç beş mısırâla hülâse edilmiştir]

Bana adını söyle; bogayı ilk vuruşumda senin adını söyleyeceğim,

Karmen

Adım, Lakarmensita.

Eskamillo

Lakarmensitamı?

Karmen

Karmen, Karmensita, Lakarmensita; istedigini gibi... Hangisi kolayına gelirse...

Eskamillo

Pekâlâ! Karmen, yâhud Lakarmensita, o bir şey değil... Eger ben seni seversem ve sana de "beni sev!" dersem buna ne dersin?

Karmen

Buna deyeceğim: Sen beni sevebilirsin, lâkin benim seni sevmeme gelince, bunu şimdi aklına bile getirme!

Eskamillo

Âh!...

Karmen

Ê..., böyle

Eskamillo

Eh... , beklerim ve ümidle kendimi teselli ederim...

Karmen

Beklemek yasak değil... Hem ümid ile yaşamak pek hoş şeydir.

Morales

Fıraskita ile Mersedese

Demek gelmeyorsunuz?.

Mersedes ve Fıraskita

Pastiyanın tekrar işâreti üzerine

Hayır, dedik ya...

Morales

mülâzime

Bu muhârebe fenâ gidiyör...

Mülâzim

Yok canın ? Daha mühârebeyi gayb etmedik... (yava-
şca Karmene) Karmen ! Dinle beni ! Mâdemki sen bizimle
gelmeyorsun, bir saata kadar ben buraya geleceğim.

Karmen

Burayamı ?

Mülâzim

Evet... Bir saata kadar... yâni yoklamadan sôra...

Karmen

Beni dinlersen gelme !

Mülâzim

gülerek

Ne olursa olsun geleceğim. (Yüksek sesle) Torero !
Biz de alaya karışub sizinle geleceğiz.

Eskamillo

...Bana büyük bir şeref yapıyorsunuz. Boga ile çarpı-
şırken ben de buna lâayık olduğumu göstermege gayret
edeceğim.

şarkı tekrarlanır

Düşün, toreador

ilh...

(her kes çıkar. Yalnız Karmen, Firaskita, Mercedes ve
Pastiya kalır)

Sahne — 3

Karmen, Firaskita, Mercedes, Pastiya

Firaskita

Pastiyaya

Unlar gitsin deye niye acele ediyordun. Berâber git-
meyelim deye niye işâret ediyordun ?

Pastiya

Lödankayre ile Löremendado geldiler... Mısır işlerine dâir size söyleyecekleri varmış...

Karmen

Nerdeler ?

Pastiya

Bir kapı açub elî e gel işâreti yaparak

İşte, geliyorlar...

(Pastiya kapıları, kepenkleri kapatır, ilh, ilh. Lödankayre ile Löremendado girerler)

Sahne — 4

Karmen, Fıraskita, Mercedes, Lödankayre, Löremendado

Fıraskita

E... ne haber ?

Lödankayre

Haberler fena degil... Cebelitârikden geliyoruz...

Löremendado

Cebelitârik ne güzel memleket!...Orda İngilizler çok... İngilizler iyi insanlar; biraz soguk amma kibar adamlar...

Lödankayre

Remendado!...

Löremendado

Buyur, efe !

Lödankayre

elini bıçagina atub

Anlatorsun ya ?

Löremendado

Anlayorum efe...Anlayorum...

Lödankayre

Eh; öyleyse... Sus! Cebelitârikden geliyoruz, İngiliz mallarını yükletmek için bir gemici ile uyuşduk. Kıyıya yakın bir yerde onları bekleyeceğiz. Eşyânın bir kısmını gemiye vereceğiz, bir kısmını da dagda saklayacağız. Arka-

daşlara haber verildi...Burada saklı duruyorlar...Her şey hazır; fakat bu işde en ziyâde size lüzum var...Üçünüz de biznen berâber gelin...

Karmen

gülerek

Biz orda ne yapacağız... Yükmü taşıyacağız?..

Löremendado

ô... Hanımlara yük taşımak... yok, canım. Kibarca bir iş değil o...

Lödankayre:

tehdidli bir tavırla

Remendado!...

Löremendado

Evet, efe...

Lödankayre

Size yük taşıtmayacağız; fakat başka bir şey için size lüzum var.

kentetto

Lödankayre

Bir iş var, bu kadar sözüm.

Mersedes

Eyi bir işmi, bize de?

Löremendado

Pek eyi... a, iki gözüm;

Lâkin lüzum var size de

Üç kadın

birden

Bize?

iki erkek

birden

Size.

İhtiyâcınız var bize?

İhtiyâcımız var size.

Zîrâ ederiz ki ıkrar,

Hürmetle deriz ki tekrar
Çalmak, aldatmak, kandırmak,

İnandırmak,

Dolandırmak

Nevinden işlere dâim

Ve mutlak kadınlar lâzım.

Gelin siz,

İtmeyin naz,

Eyi bir iş sizsiz

Olmaz.

Üç kadın

birden

Demek bir iş olmaz,

bizsiz.

İki erkek

birden

Öyle değilmi? yeter naz.

Üç kadın

birden

Evet, öyle,

Doğru, böyle.

Beşi birden

Çalmak, aldatmak, kandırmak,

İnandırmak,

Dolandırmak

Nevinden işlere dâim

Ve mutlak kadın lâzım.

Gelin siz,

Etmeyin naz;

Eyi bir iş sizsiz

olmaz.

Lödankayre

Birlik gideceğiz bütün.

Mersedes, Fıraskita

Hangi gün?

Löremendado

Hemen şimdi.

Lödankayre

Ha!...

Karmen

Gelemem ben!

Mersedes nen Fıraskıtaya

Hadi, gidin! İzin benden.

Yola gidecek hâlim yok,

Gidemem ben, gelemem ben.

Lödankayre

Karmen! Sende cesâret çok;

Bizi müşkilde koma, gel!

Râzı ol! gel etme, güzel!

Karmen

Gidemem ben, gelemem ben.

Löremendado

Eh, pekey! Sebebi söyle, gelemezsən.

Karmen

Söylerim, her kes bilsin hep.

Mersedes

Hadi!

Fıraskita

Hadi!

Karmen

Sebebmi! Söyleyim sebeb;

Pekey! Karmen âşıkdır.

İki erkek

birden. ve Alıklaşmış bir haldo

Ne deyör bu?

Fraskita

Deyör ki Karmen âşıkdır.

İki erkek

Birden

Âşıkdır!

İki kadın

birden

Âşıkdır

İki erkek

birden

Karmen! Ciddî ol be yâhu!

Karmen

Yitürdüm aklı, her şeyi!

İki erkek

birden

Yavrum, biz şaşırdık kaldık...

Bu iş ilk değil ki artık;

Aşka karşı vazîfeyi

Koymağı bilirsin, yaparsın pek eyi.

Karmen

A dostlar! Benim bu akşam

Pek lâzimdi size uymam;

Lâkin aşk -- darılmayın siz --

Vazîfeyi yener bu sefer çâresiz!

Lödankayre

Olmaz, gelmelisin mutlak.

Karmen

Beni affet!

Löremendado

Karmen ancak!

Bir gelerek kurtuluş var.

Dördü

Birden

Gelmeli, yô... Karmen, böyle, nâçar!

İşçin kızım,

Gitmek lâzım.

Bizler zîrâ...

İki kadın

birden

Bizler zîrâ...

Karmen

Dediginiz bu şey doğru amma...

Umumu biragzdan

tekrar

Çalmak, aldatmak, kandırmak,

İnandırmak,

ilh...

Lödankayre

(Buraler da partisiyonda bir iki nısrâla geçilmiştir)

E... Artık yeter; sana gelmeli deyorum, gelmeli. Hem geleceksin... Ben sizin başınızım, sözümü dinleyeceksin...

Karmen

Bunu nasıl deyorsun bakîm ?!...

Lödankayre

Basbayâ deyorum... Başınız degilmiyim ?..

Karmen

Senden korkacak mıyım sanıyorsun ?,

Lödankayre

hiddet içinde

Karmen !...

Karmen

hiç kendini bozmaksızın

Ê... ne var ?!...

Löremendado

karmenle Dankayrenın arasına atılıb

Aman... ricâ ederim... sizin gibi büyük zatlar...

Lödankayre

bir tekme atar, Römendado sakınır

Yakala şunu...

Löremendado

dog. ularak

Efe...

Lödankayre

Ne var ?

Löremendado

Bir şey yok, efe!...

Lödankayre

Sevdâlı imiş, hasba!... Bu da bir sebepmi sanki!...

Löremendado

İşin hakikatına bakarsan yalnız o değil... Ben de sevdâlıyım. Amma sevdâlı olmak iş görmege mânî olmaz ki...

Karmen

Siz gidin, ben de yarın gelirim. Bu akşam imkânı yok...

Fıraskita

Ben seni hiç böyle görmemişdim. Ne oldu sana, kimi bekleyorsun?...

Karmen

Bana bir hizmeti geçen zavallı bir askeri bekleyorum...

Mersedes

Hani hapse girdi o askermi?

Karmen

O, işte...

Fıraskita

Hani, on beş gün kadar var, bir gardiyanla ekmek içinbe bir iye, bir de altun yollamışdın. omu?..

Karmen

pençerye dog u giderek

Öyle ye, o...

Lödankayre

E, hapishânenin demirlerini kesüb kaçdımı?

Karmen

tek ar pençe eye dogru gide ek

Hayır.

Lödankayre

Görüyorsun ya, senin askerin çok korkak...Daha fazla

cezaya ugramayım deye demir parmaklığı iyelemege cesâret edememiş; bu akşam da korkar gelemes. Sen boşuna pancurları açub duruyorsun, boşuna yolunu bekleyorsun. Ben bahs tutarım ki gelmez...

Karmen

Bahs etme, gayb edersin...

(uzaklardan Jozenin sesi işidilir)

Don Joze

Ses pek uzak

Dur, orda!

Kim bu da ?

Nereye gider be

Almanza Dıragonu? (1)

Niye gam eder be ?

Yol varır sonu

Hasmına dogru,

Ezerim onu.

Böyleyse yâhu

Geç aslanım, geç!

Nâmus, aşk işi...

Olacak ergeç.

Dıragon er kişi,

Yaman gidişi.

(müzik devam, eder. Karmen, Lödankayre, Löremendado, Mercedes, Fıraskita yarı açık olan pancurların arasından Jozeye bakarlar).

Mercedes

(Buralar da partisiyonda bir kaç mısra iledir)

Vallâhi, tam bir dıragon.

Fıraskita

Hem güzel bir dıragon...

(1). Fıransızcası gibi « dragon » bir hece sayılmışdır.

Lödankayre

karmene

Mâdemki yarın geleceksin, ne yaparsın biliyormusun?

Karmen

Ne yapayım?

Lödankayre

Senin dıragonu kandır da sennen berâber gelsin, oda bizden olsun.

Karmen

Ah... Ne olurdu öyle olsaydı!... Lâkin ummam...Boş...
O bön bir şeydir.

Lödankayre

Mâdemki öyledir, niye seviyorsun?

Karmen

Çünkü güzel bir delikanlı... Hoşuma gidiyor...

Löremendado

alık alık

Bizim reis bunu anlamaz... Ayol, kadınların hoşuna gitmek için sâde bir güzel olmak kâfidir...

Lödankayre

Sen biraz dursana, sen!

(Remendado koşarak kaçır ve şanodan çıkar. Lödankayre arkasından kogalar. Sôra o da kendisini yatışdırmak isteyen Mercedes ve Fıraskita ile beraber çıkar.)

Don Joze

Ses pek yakından gelir

Orda dur!

Kim? odur.

Nereye gider

Almanza dıragonu?

Niye gam eder?

Yol varır sonu

Yârına dogru;

Severim onu.

Böyleyse yâhu
Geç yigitim, geç!
Aşk, nâmus işi...
Olacak ergeç.
Diragon, er kişi.
Yaman gidişi.

Joze girer

Sahne — 5

Joze, Karmen

Karmen

Nihâyet... Geldin. Oh, ne iyi!..

Joze

Ben haptiden çıkalı henüz iki saat oluyor.

Karmen

Daha evvel çıkmana bir engel varmîdi sanki?... Ben sana bir iye, bir de lire gönderdim. Demir parmaklığı iye-leyüb kaçmalı, doğru bit pazarına gidüb lire ile bir kat köylü elbisesi alub giymeli idin...

Joze

Doğru, bunların hepsi mümkündü.

Karmen

Ê, pekey... Niye yapmadın?

Joze

Ne yapayım? Bende askerlik nâmusu var, askerden kaçmak büyük bir cinâyetdir... Şerefim gider. Ben sana çok minnetdârim... Yolladığın iye ile mızragımın ucunu bileyeceğim. Bu senin bir yâdikârın olacak. (lireyi uzatarak) Paraya gelince...

Karmen

Bak, bak, saklamış!.. Olmaz şey... (vura-arak, bağırarak) yâhu, Pastiya! Yâhu.. Bunun hepsini yiyeceğiz... Bize bir ziyâfet çek... Hadi, bakalım!..

(Lillas Pastiya girer)

Pastiya

Karmeni bağırma... sus!

Aman, bağırma... sus!

Karmen

lireyei Pastiyaya doğru fırlatarak

Al !.. bize bonbon getir, meyve şekerlemesi getir, portakal getir, manzanilla getir... ne varsa hepsinden getir!..

Pastiya

Baş üstüne, madmazel Karmensita, şimdi...

Pastiya çıkar

Karmen

Jozeye

Benim güzel gözlerim için hapse girdigine esef ediyormusun ?..

Joze

Bunun için esef edermiyim ben.

Karmen

Sahihmi ?

Joze

Beni haps etdiler, rütbemi aldılar... Fakat hepsi hiç.

Karmen

Çünkü beni seviyorsun, değilmi ?

Joze

Evet, seni seviyorum, hatta sana tapınıyorum...

Karmen

[ellerini Jozenin avuclarına koyarak)

Borcumu ödeyorum... Biz çingenelerin âdeti böyledir...
Borcumu ödeyorum.., Borcumu ödeyorum...

(Pastiya elinde bir tepsi ile girer; tepside portakallar, bonbonlar, şekerlemeler, buzlu meyveler ve manzanilla vardır.) .

Karmen

Hepsini şuraya koy... Amma birden... Korkma! (Pastiya

Karmenin dedigini yapar. Lâkin tepsideki şeylerin yarısı yere dökülür) zararı yok, biz kendi kendimize unları yerden toplarız... Şimdi sen çık, çık! Çık!..(Pastiya çıkar) gel, şuraya karşıma! Hepsinden yiyelim, içelim! Hepsinden! Hepsinden!

(Joze karmenin karşısına oturur)

Joze

Sen, şekerleri altı yaşında bir çocuk gibi kütürdetiyorsun...

Karmen

Ben şekeri çok severim, ne yapîm! Senin mülâzîm demin burdeydi, başka zâbitler de vardı, bize romalı (1) oynatdılar.

Joze

Sen de oynadın mı?

Karmen

Öyle ye... hem, oynarken senin mülâzîm bana: « sana tapıyorum... » bile dedi...

Joze

Ah, Karmen!

Karmen

Nen var?.. Ne oldu?.. Kıskançlığa başladın, ha!..

Joze

ô... Ben kıskancım, bak!

Karmen

Ah! Seni kanarya... Sen hem kıyâfetce, hem huyca kanaryasın... Hadi, neyse darılma!.. Niye böyle kıskancsın? Demin zâbitlere dans etdîsem istersen şimdi de sana dans ederim; hem sana yalnızca...

Joze

İstersem... Öyle mi?.. Şüphemi var? Elbet isterim...

[1] Kastanyetlerle oynanır bir nevi İspanyol dansıdır.

Karmen

Kastanyetlerim nerde? Kastanyetlerimi ne yaptım?..
(gülerek) kastanyetlerimi sen aldın?

Joze

Vallâhi, ben almadım.

Karmen

edâlı ve muhabbetli bir tavırla

Hayır, sen aldın... hayır... ben emînim... Yok, canım...
Kastanyetler burde işte (bir tabağı kırar, iki parça alub
kastanyet yapar...) a, olmadı... nâfile kastanyetlerime
benzemiyor... nerde canım, benim kastanyetlerim?

Joze

(Kastanyetleri sagda masanın üstünde bularak)

Buldum, burda...

Karmen

gülerek

Gördünmü, bak sen almışsın...

Joze

Ah! Seni nakadar seviyorum, Karmen... Nakadar!

Karmen

Ben de zâten öyle umuyorum..,

Düo

Karmen

Ben sana romalis dansı oynayacagm.

Bak, görürsün nasıl

Oynar, hem çalarım... marfet bûdur asıl.

Ğel, şuraya, Joze! başlayacagm.

(Jozeyi şanonun bir köşesine oturtur. Ufak dans. Karmen

hem usul usul şarkı söyler, hem kastanyetleri çalar. Joze Kar-

mene yiyecek gibi bakar. Pek uzaklardan borazanın cem

borusu vurdugu işidilir. Joze kulak kabartır; lâkin kasta-

nyetlerin pek şiddetli şakırtılarından eyi fark edemez.

Gidüb Karmeni kolundan tutar ve zorla durdurur.)

Joze

Biraz bekle, Karmen!.. Yalvarırım sana.

Karmen

Ne için, o sanki?

Joze

Aman; gelmiş vakıt...

ô!.. Boru, yoklama çalıyor baksana!

Gitmeli vakıt kıt...

Karmen

Bravo! Boşunamı, bunlar hey gidi hey!..

Çalgısız dansetmek ne güc, ne fenâ şey.

Gökden inmiş çalgı!

(Karmen, tışarda borazanların çaldıkları havaya uydurarak şarkı söyler; aynı zamanda dans eder, Joze de yine Karmene bakar. Boru sesleri yaklaşır... Gittikçe daha yakın olur. Nihâyet hanın önünden geçer... Sôra uzaklaşır..- En sonunda büsbütün bitecek bir hâle gelir. Joze Karmeni seyr etmekden kendisini kurtarmak için yine yeniden çapalar... Ve Karmeni kolundan yakalayub durdurur...)

Joze

Yok... Anlamadın sen... Cem borusu çaldı.

Yoklama bu, olmaz; yok, yetişmeliyim.

bu sesle i temâmî e kesilir

Karmen

kılıcını, fişekliğini takan Jozeye bakarak

Yoklama!.. Eşegim!.. Ah! Ben pek deliyim:

Parçalandım, müşyü, braz eglensin deye,

Oynadım, söyledim, a, sanki, bu neye?!

Tövbe! Tövbe! Ah, ah!

Sevüb etdim günah...

Taratata, boru çalar, eyvah!..

Taratata, kitdi!.. Eh gider ye...

Git; defol! kanarye

öfke ile şako (1) sunu Jozeye fırlatarak

Hah, işte şakon! Palaskan! Kılıc! Al!

Koş! kışlana yetiş! Yavrum, git urda kal!

Joze

Yok, eğledme! Karmen! Fenâ olur şimdi;

Derdli gidiyorum... Senden evvel zîrâ

Hiç bir kadın aslâ

Rûhumu bukadar altüst etmemişdi!

Karmen

Taratata... Amanın... Yoklama!

Taratata...Geç kalmış, zâbiti! Sen bunu yoklama!

İşte bunun aşkı!

Joze

Aşkima, sevdâma

İnanmadın ?

Karmen

Hayır !

Joze

İşidirsin anıma.

Karmen

Hiç bişey işitmem...

Bekletme, tez git, hem !

Joze

şiddetle

Böyledir. Karmen! Yalan sanma!

- Sol elile karmenin kolunu şiddetli bir sûretde yakalar, sag elile, Karmenin birinci perdede kendisine atdığı çiçeği (üniformasının altında arar, çıkarub Karmene gösterir)

Joze

[1] Eskiden Avrupanın bâzı yerlerinde askerin giydiği şemsisiperi ve tepesinin ön tarafında tüyden bir sorgucu olan şapka.

I

Bana atdığın bu çiçek
 Bende idi hapse girincek.
 Vâkıa solmuş, kururdu;
 Lâkin kokusu dururdu.
 Göz yumub çekerdin içe
 Bu itri ben saatlerce.
 Gece, gezerdim hulyâda,
 Seni görürdüm rûyâda.
 Ozaman görseydin beni,
 Bilseydin içimdekini,
 Bir bakışla rûhumu sen
 Zabt ederdin, senindim ben.

II

Sôra senden korkuyordum;
 Hem sana lânet okuyordum,
 Deyordum: Neden baht onu,
 Ah, yoluma kodu sonu.
 Hem, sôra da bunlar küfür der,
 Kendime bin lâvet eder,
 Duyar idim tek bir istek,
 Yâni seni, Karmen! bir göz görmék.
 Ozman görseydin beni,
 Bilseydin içimdekini,
 Bir bakışla rûhumu sen
 Ey Karmenim! Zabt ederdin, senindim ben.

Sevdim seni!

Karmen:

Sevmezsin beni.

Yok, beni sevmezsin... Yok! Sevseydin zîrâ

Bennen gelirdin oraya.

Joze:

Karmen!

Karmen

Ya! Hadi, gel! Daga çikalım!

Bindir beni sagrañal!

Sür, atını, kırlara doğru sal.

Efeler gibi, bakalım!

Joze

Karmen!

Karmen

Oraya... Beni seversen,

Gelmelisin oraya sen,

Orada âşika emr eden zâbit yok,

Orda vakıt geldi deyen

Bir pis boru da yok; râhat, hürriyet çok.

Joze

Karmen!

Karmen

Gök pek geniş, kayıdsız hayat,
Kanun keyfin, gönlün...(hem) vatanın kâinat,

Hele keyf, zevk veren asıl

Hürriyettir. İşte, nasıl?!...

Oraya, beni seversen,

Gelmelisin oraya sen.

Joze

Hemen hemen kanmış, yenilmiş bir halde

Karmen!

Karmen

Evet, bennen

Oraya. Beni seversen

Gelmelisin oraya sen.

Joze

Birden bire Karmenin, kollarından çıkarak

Hayr! Ben aslâ sana uymam...

Uyub da olmak bir kaçak

Ardır bu; degilim alçak.

İstemem, yok!

Karmen

Hayır.. gel!

Joze

Karmen! Söz duymam!

Karmen

Yok! Be sevmeyorum! Git! Git artık!

Joze

Karmen!

Karmen

Vedâ! Yok, sonuna vardık.

Joze

Pekey! Eh!.. Vedâ... Ebedî vedâ!..

(Joze koşarak kapıya doğru gider. Kapıya gelir gelmez kapı vurulur... Joze durur. Sükût... yine kapı vurulur..)

Sahne — 6

Evvelkiler, mülâzim

Mülâzim

dışardan

Hadi, Karmen! Be açsana!

Joze

en kimsin? De bana!

Karmen

Sus, sus!..

Mülâzim

Kapıyı zorlayarak

Aç, yıkarım, ha! Şimdi!

(ka ıyı yıkub girer, Jozeyi görür.Karmenē)

A!.. Sen elmas!

Hiç bir kimse bunu beş paraya almaz.

Lâyıkmı hiç nefer sana zâbit varken.

Joze

Yallah! Arş, yürü!

Joze

Yok!..

Mülâzim

Gideceksin, gidersin sen.

Joze

Gitmeyeceğim ben.

Mülâzim

Joze'ye vurarak

Küstah!

Joze

kılıcına davranarak

Yıkıl! Gebertirim şimdik!

mülâzim kılıcını yarıya kadar çeker

Karmen

ikisinin arasına atılarak

Ay! Amanın, gittik!

çağrarak

Yetişin! Yetişin!..

(Lödankayre, löremendado ve çingeneler meydana çıkarlar. Karmen, işâret edüb mülâzimi gösterir. Lödankayre ile Remendado mülâzimin üzerine atılıb elinden kılıcını alırlar.)

Zâbitcik! Aşk sana

Oyun etdi, düşdün fenâ bir zamana!

Bahtın bu, ne çâre!..Biz şimdi mecbûruz,

Seni haps etmezsek eger

Elbet vereceğin gidüb haber.

Lödankayre, Löremendado

Zâbit efendi!

Biz hemen çıkub yola koyuluyoruz.

Sen de geleceksin...

Karmen

Bu bir gezme böyle!

Râzımısın ?

Lödankayre, Löremendado

tapanca e'lerinde

Bak, arkadaş! söyle!

Râzımısın ?

Mülâzim

Elbet, elbet !

Bu öyle şey ki âkıbet

Baş egüb de kabul etmek gerek ancak.

Bak, bak amma ! Sôrası vardır !

Lödankayre

sayılsamayarak

Adam..ne olacak!

Zâbitim, yô!.. Pılan kurma!

Hadi; öne geç, nazlanub durma!

Biragzdan

Hadi, öne geç, nazlanub durma!

(dört çingene, ellerinde tapanca, zâbiti götürürler)

Karmen

Jozeye

Şimdi bizden oldunmu sen ?

Joze

Eh..Ne çâre.

Karmen

Ah! Cümle bozuk düzen.

Yok, elbette! Yok, olur illa.

Bir gör, anla

Ki hoşdur kayıdsız hayat,

Kanun keyfin, gönlün... Vatanın kâinat;

Hele keyf, zevk veren asıl

Hürlük, hürlük, hürlük! Nasıl ?

Hepsi

Gök geniş, kayıdsız hayat,

Kanun keyfin, gönlün... Vatanın kâinat,

Hele keyf, zevk veren asıl
Hürlük, hürlük, hürlük! Nasıl?

Üçüncü perde

Perde kayalar üzerinden açılır... Güzel bir kır manzarası. Temâmîle ıssız bir yer, gece zifiri karanlık. Müzikde peşrev. — biraz sôra kayaların tepesinden bir kaçakçı çıkar. Arkasından bir tâne daha, arkasından iki tâne daha, en son yirmi kaçakçı daha gelir. Kayalardan iner, çıkarlar. Omuzlarında büyük denkler vardır.

Sahne — 1

Karmen, Joze, Lödankayre, Löremendado,
Fıraskita, Mercedes

Kacakçılar

bi'agzdan

Dinle, arkadaş! Kulak ver!

Servet var orda, servet var!

Lâkin yolda dikkat ister!

Her adımda felâket var.

Lödankayre, Joze, Karmen

Mercedes, Fıraskita

Sanatımız eyi, eşsiz; lâkin yürek

Pekce olmak gerek.

Hep tehlike

Önümüz, arkamız, yanımız hep tehlike.

Korkmak bize leke.

Biz selden, boradan, bekleyen askerden

Korkmayız; ileri

Gideriz, geçeriz tehlikeli yerden,

Hiç dönmeyiz geri,
Dinle, arkadaş! Kulak ver!
Servet var orda servet var!
Lâkin yolda dikkat ister,
Her adımda felâket var.

Lödankayre

Mola! Burada duracağız... Uykusu olan yarım saat uyuyabilir.

[Buralar da partisiyonda bir kaç mısırâla geçilmiştir]

Löremendado

hemen uzanarak

Oh...
Lödankayre

Gideyim, eşyâyı geçirmek çaresi varsa göreyim... Kale duvarına bir delik yapıldı. Oradan geçeceğiz amma oraya da bir kolcu konmuş... Bakalım.

Joze

Lillas Pastiya deyordu ki bua kşam oraya konan bekci bizdenmiş...

Lödankayre

Evet amma Pastiyanın okadar akli ermez... Olur ki dedigi kolcu değişdirilir... Eşyâyı götürmeden evvel [bir defa kendim gidüb işi anlamam lâzımdır... (seslenerek) Remendado !

Löremendado

uyanarak

hî?...

Lödankayre

Kalk! Benimle goleceksin.

Löremendado

ôf...

Lödankayre

Ne dedin?...

Löremendado

Kalkdım efe, kalkdım!..^{kalkarak}

Lödankayre

Hadi, öne geç!

Löremendado

Ben uyku uyumak hulyâsında idim sanki...

(Çıkar, Dankayre de arkasından yürür)

Sahne — 2

Evvelkiler. Dankayre ile Remendado eksik.

[Karmenle Jozenin arasında bir iki çingene ateş yakarlar; Mercedesle Fıraskita ateşin yanına gelüb oturlar. Ötekiler de kaputlarına sarınub yatar ve uyurlar]

Joze

Karmen... Sana biraz sertcé söyledim; hadi ben afvet de barışalım.

Karmen

Hayır!

Joze

Demek artık beni sevmeyorsun?

Karmen

Dogrusu eskisi kadar sevmeyorum... Eğer yine öyle devam edersen hiç sevmeyeceğim... Ben öyle râhatsız edilmek, hele kumanda altına girmek istemem. Ben hür yaşamalıyım, keyfcagzımın istedigini yapmalıyım.

Joze

Sen şeytanmısın Karmen?

Karmen

Evet. Oraya bakub ne düşünüyorsun?

Joze

Düşünüyorum ki burdan yedi sekiz fersah uzakda bir köy, orda eyi bir ihtiyar kadıncagz var. O beni hâlâ

nâmuslu bir insan sanar...

Karmen

Eyi ihtiyar kadıncagz kim?

Joze

Anam.

Karmen

Sen oraya anana gitsen eyi edersin; çünkü sen bizimle yaşayabilecek bir şey degilsin... Kurdla köpek bir yaşayamazlar...

Joze

Karmen...

Karmen

Hem senin gibi tufek sesi işidildiği zaman gizlenmeyenler için bu sanat tehlikelidir. Bizden çoğu bu sûretle nalları dikdi. Senin de olacagn bu.

Joze

Bir daha bana ayrılmaktan bahs eder, benim istediğim gibi hareket etmezsen senin de olacagn budur.

Karmen

Beni öldürecekmişin? ... (Joze cevap vermêz) Adam sen de... Zâten iskanbil kagıdlarında kaç defa gördüm berâber öleceğiz. (kastanyetlerini şıkırdatarak) adam... İş olacagna varır...

Joze

Sen şeytanmısın karmen?..

Karmen

Evet. Dedin ye, haç defa demeli?

(Arkasını Jozeye dönerek Mercedesle Fıraskitanın yanına oturur. — Az duruksadıktan sôra Joze de biraz öteye gidüb kayaların üzerine uzanır. — Şanoda söyleşmenin sonuna doğru Mercedesle Fıraskita iskanbil kagıdı açmaga başlarlar)

Triyo

Firaskita

Tara !

Mersedes

Kes, kes !

Firaskita

Tam ! bu oldu.

Mersedes

Üçü buraya.

Firaskita

Dört de bu.

Firaskita, Mercedes

Ê... Güzeller ! Söyleyin, fal

Hayırlımı, nasıldır istikbal ?

Kim muhabbet, kim hiyânet

Edecek bize nihâyet ?

Firaskita

ô, bana âşık var, genc çok;

Beni sevmeşine had yok.

Mersedes

Binimki ihtiyar, zevgin.

Evlenmek isteyor lâkin.

Firaskita

Efem bir gün beni çalar,

Atını daglara salar.

Mersedes

Benimki beni tutmaz hor,

Şahâne bir saraya kor.

Firaskita

İçi ateş, sönmez aslâ,

Her gün bir tâze ask, âlâ.

Mersedes

Altun istedigim kadar,

Elmaslarım pek kîmetdar.

Firaskita

Benimki reis, verir nam,
Olur çetesi Jüz er tam.

Mersedes

Ölür, ölür benimki, şaşarım...

Mîrâsa konar da yaşarım.

Birlikde

tekrar

Ê... güzeller! Söyleyin, fal

Hayırlımı, nasıldır istikbal?

Kim bir dostluk, kim hiyanet

Edecek bize nihâyet?

(tekrar iskanbillere bakarlar)

Firaskita

Servet!

Mersedes

Sevda!

(Karmen sahnenin başlangıcındanberi Mercedesle Firaskitanın falına dikkat eder)

Karmen

Verin, bakîm, ne var bana?

(kagıdları açmaga başlar -- müzik çalar)

Orya, maça... mezar!

Çıkdı. Ben ibtida

uyuyan Jozeyi göstererek

Sôra da o... Bize ölüm yazar!

(yavaş bir sesle... kagıdları karışdırmaya devam ederek)

Değişdirilemez, fena fal, nâfile,

Karışdırmak ile...

Kagıd dogru özlü, âslâ bilmez yalan.

Sahtekarlık falan.

Yazısı eyîse alın, çıkarme ses,

Korkma, karışdır, kes!
Kagıd başkasına yaptığını yıkar,
Saadetler çıkar.
Lâkin öleceksen, yazın kara ise
Dönmez kese, kese;
Hattâ bin kere yap, yine unu yazar
Dâimâ der: mezar!
Daha! Daha! Bütün mezar!

toplanaarak

Adam! Ne olacak? Adam!...
Yaman Karmen hiçe sayar, aslandı tam.

Birlikde

tekrar

E... güzeller, söyleyin, fal
Hayırlımı, nasıldır istikbal;
Kim muhabbet, kim hiyânet
Edecek bize nihâyet?
(Lödankayre ile Löremendado gelirler)

Sahne — 3

Karmen, Joze, Fıraskita, Mercedes,
Lödankayre, Löremendado

[Bu nesirler partisiyonda şîrdir]

Karmen

E... Ne oldu?

Lödankayre

Ne olaçak, Pastiyanın mâlumatına inanmamakda ra-
kadar hakkım varmış; Onun kolcusu yokdu, yerine üç gü-
mrükcü koymuşlar... Herifler deligi adam akıllı bekleyorlar.
Kuş uçurtmazlar...

Karmen

Adlarını biliyormusunuz?

Löremendado

Elbet biliyoruz; bilmesek gümrük bekcisi olduklarını nasıl bilirdik? Biri Özebiyo, biri Perez, öteki de Bartolomedir.

Fıraskita

Özebiyo...

Mersedes

Perez...

Karmen

Bartolomeyi de ben tanırım.. (güler) Dankayre !
Merak etme ! Bu uç kişiyi siz bize bırakın...

Joze

hiddet içinde

Karmen !...

Lödankayre

ô!... Sen artık bizi râhat bırak. Senin kıskancılığından bıkdık... Sabah yaklaşıyor, gayb edecek vakit yok... Hadın, yola düzülün çocuklar!...(denkleri yüklenmeğe başlarlar)sana gelince(Jozeye hitâben)sen burada bıraktığımız eşyâyı bekle.Şu tepede dur!Oradan bizi kollayan olup olmadığını eyice görebilirsin...Eğer öyle birini görürsen öfgeni karatadan al ! Anlaşıldımı?...

Löremendado

Öyle, efe.

Lödankayre

Hadın, yallah... (kadınlara) bana çalım satmayın, ha... Sahihden bu bekcilerin kakkından gelebilecek misiniz?

Karmen

Korkma, Dankayre, ferah ol, ferah...

Birlikde

Karmen

Bekciler bizim işimiz,
Her birine bir kişimiz.
Aşka ram olurlar, bakın...
A, öne biz geçelim, bırakın.
Karmen, Mercedes, Fıraskita

Bekciler bizim işimiz.
Öne biz geçelim, bırakın!

Mersedes

Gümrükcü düşecek ele

Fıraskita

Susacaktır bile bile.

Karmen

Bize sataşacak bile !...

BİRLİKDE

Bütün kadınlâr

Bekciler bizim işimiz,

Her birine bir kişimiz.

Aşka râm olurlar, bakın...

Öne biz geçelim, bırakın.

Bütün erkekler

Bekciler sizin işiniz,

Her birine bir kişiniz.

Aşka râm olurlar, bakın...

Öne onlar geçsin, bırakın!

Fıraskita

Artık gâvga, cenk falan yok.

Sâde cilve ve naz yeter.

Muhabbete dâir bir çok

Sözler olurken iş biter.

Karmen, Mercedes, Fıraskitâ

Bekciler bizim işimiz,

ilh...

BİRLİKDE

tekrar

Mersedes

Gülümsemege kadar da

Gitmek lâzimse, eh, ne çâre,

Gideriz. Yol arar da

Girersiniz siz hisara.

Karmen Mercedes, Fıraskita
Bekciler bizim işimiz.

ilh...

BİRLİKDE

tekrar

Her kes çıkar -- Joze en arkadan yürür ve karâbinasının agz otunu muâyene ederek o da çıkar; -- fakat Joze çıkma-
zdan evvel kayaların arasından bir adam başı gözüktür. Bu
bir kılavuzdur.

Sahne — 4

Kılavuz, sô a Mikaela
Kılavuz

(ihtiyatlı ihtiyatlı yürür. Biraz sôra henüz görünmeyen
Mikaelaya işâret eder)

Geldik, burası.

Mikaela

girerek

Burasımı ?

Kılavuz

Evet. Amma berbad bir yer, değilmi ?

Mikaela

Kimseler yok...

Kılavuz

Gitmişler, lâkin şimdi yine gelirler, çünkü eşyâlarının
hepsini götürmemişler.., Beni onların âdetini bilirim... Eyi
c'ikkat et... İçlerinden birini burda nebetçi bırakmışlardır.
Bizi görürse...

Mikaela

Ğörsünler, istedigini zâten o...Zâtem kontrabattıcılardan
birile konuşmaga geldim...

Kılavuz

Dogru... Öğünmege hakkın var... Meşhur Eskamillo-
nun demin yabâni bogalarının ortasında kaldık, titremedi-

ndi ye... Şimdi bu çingenelerden de korkmazsın...

Mikaela

Ben kolay kolay korkmam.

Kılavuz

Bunları, ben yanımdayım da, söyleyorsun; ye yalnız olsaydın...

Mikaela

Yine korkmazdım.

Kılavuz

Sahihmi ?

Mikaela

Sahih...

Kılavuz

sâfiyetle

Öyleyse bana müsâede edin. Zâten pazarlığımız sizi buraya kadar getirmekdi. İşte geldik. Bol para vermese. ydiniz buraya kadar bile gelmezdim. Dağın eteginde, beni tutduğunuz handa sizi beklerim.

Mikaela

Pekey! Ğit, orda beni bekle !

Kılavuz

Demek kalıyorsunuz ?

Mikaela

Elbette.

Kılavuz

Allah yardımcınız olsum ! Lâkin aklınıza şaşarım... Neye buraya geldiniz anlamam...

Sahne — 5

Mikaela

Etrâfına bakarak

Kontırabatçılar, burası yerleri.

O burdadır, göreceğim.

Hayır, olmaz, anasının emri.

Mutlaka, bu işi göreceğim.

Kalaguzun hakkı varmış... Sahihden korkunc bir yer.

I

Deyordum ki korkmam ben tek;
Yazık, deyordum ki ben aslanım.
Yigitlik taslamışım pek...
Ah, korkudan çıktı canım...
Yapyalnız bu vahşi yerde
Korkarım ben, lâkin yanlışdır çok.
Durayım cesâret ver de
Tanrım! Sen koru, çarem yok...
Tanrım! Beni koru, bir çarem yok!

II

Türlü mekri, denâeti
Sevkilimi berbad eden
O kadını, bilmem neden,
Göreym dedim nihâyeti...
O kadın güzeldir, müthişdir pek,
Amma ondan korkum yok çok.
Önünde söylerim pek pek.
Ah! Tanrım! Sen koru çârem yok...
Tanrım! Beni koru, bir cârem yok...

Aldanmayorsam [1] ... Yüz adım ötede, şu kayanın
üstünde duran Don Jozedir. (çağrarak) Joze! Joze! (deh-
şet içinde) Aman, ne yapıyor o ? ... Bu tarafa da bakmıyor...
Karabinasını dolduruyor... Nışan alıyor... Ateş ediyor...
(tüfek sesi işidilir). Aman yârebbim! Ben cesâretime çok
güvenmişim!... Korkuyorum... Korkuyorum...

(Mikaela kayaların arkasından dolunur. O anda, şapkası
elinde Eskamillo girer)

(1) Bu anı partisiyonda altı mısra ile yazılmıştır.

Sahne — 6

Eskamillo, sôra Joze

Eskamillo

şapkasına bakarak

Eger biriki parmak daha aşagi gelseydi... önümüzdeki boğa yarışında bu güddüğüm bogalarla güleşmek zevkından mahrum kalacaktım...

Joze girer

Joze

Mantosu elinde

Kimsin? Cevab ver!

Eskamillo

uslucana

Böyle degil... Tatlı tatlı sor!

Düo

Torero

Ğıranata meşhur, batur torerosu.

Joze

Eskamillo?

Torero

Evet.

Joze

pıçagını be'ine sokarak

Adın tanınmış çok.

Hoş geldin! Afveyle, kurmuşdum bir pusu...

Orda kalacaktın.

Terero

Sana kim deyor; yok!

Amma, ben âşıkım, hâlim pek yamandır.

Yârı görmekçin can esirgeyen elbet

Bir pek yüreksiz eş, zavallı insandır,

Joze

Ê... Sevdigin güzel burdamı?

Tore o

Yâ, evet!

Bir çingene kızı, yâhu.

Joze

Nedir adı?

Torero

(torero) Karmen.

Joze

Karmen ?

Torero

Bir dostu da vardı,

Askerdi.. Ununçun askerlikden kaçdı.

Joze

Karmen!

To-ero

Çok severken, arasını açdı.

Altı aycık sürmez o Karmenin aşkı!

Joze

Onu severmisin ?

Torero

Elbet!

Joze

Elimden kız almak gücdür etme ragbet!

Pek pahalıya oturur.

Torero

Yâ, ê kaçça ?

Joze

Bak bu işde para navaja [1], navaja..

Anladınmı ?

Torero

Söz sert, açık.Meger

Unun aşkı, güzel kaçak asker

(1) İnce, uzun, yüzü biraz egri bir nevi İspanyol pıçacı.

Sensin demek, yigit! Öylemi?

Joze

O tam, benim

Torero

Demek ben arada çıkmış bir dikenim.

(Ikisi de, navaja ellerinde, mantolarına sarılırlar)

Birlikde

Joze

Torero

Buldum âkıbet

Ne baht! Ne hikmet

Duşmanımı ben.

Yârı ararken

Akacak evet

Buldum nihâyet

Kan şimdi senden

Aşıkını ben!

Dikkat et dikkat!

Kendini sakın!

Ne bu, ne gaflet;

Ecelin yakın!

(Birbirinden biraz açılıb gavgaya başlarlar)

Torero

Sevgilini tanırım pek eyi.

Dostca söylerim bu şeyi.

O lââyık degıl...

(Joze cevap bile vermeyüb toreronun üzerine yürür)

Bu gerek.

Borcdı; yapdım söyleyerek.

(gavgı; — şanoda müzik. Torero hiddetsiz, yumşak daranır ve sâde kendisini müdâfaa eder.)

Joze

Acıyormusun sen?

Torero

Ben üstünüm sana

Pıçak oyununda.

Joze

Ê... görelim.

(bogaz bogaza, pek şiddetli ve pek çabuk bir savaş. Joze dermansız kalır, biter; fakat torero ona vurmaz.)

Torero

Sôra...

Canın elimde idi bak
Öldürmedim; sanatımız zîrâ
Insan değil, boga vurmak.

Joze

Öldür ye öl!... Başka türlü olmaz.

Torero

açılarak

Pekey, lâkin solu biraz.

BİRLİKDE

tekrar

Torero

Joze

Ne baht! Ne hikmet!
ilh...

Buldum âkibet
ilh...

(gavgâ tekrar başlar. Toreronun ayagı kayub düşer. — Karmenle Lödankayre girerler; Karmen Jozenin kolunu tutar. — Torero kalkar; Löremendado, Mercedes, Firaskita ve digir kaçakçılar da bu esnâda içeri girerler)

Karmen

ne! Bu ne! Joze!..

Torero

kâ'karak Karmene

Tâliim yavermiş...

Bak Karmen kurtardı; bak beni severmiş.

Karmen

Esakmillo!

Torero

Jozeye

Sen, ey güzel asker!
Yâr aşkına gavga ederiz, kurulma!
Bir gün tekrar yine ister isen eger.

Lödankayre
Artık şimdi bitdi amma
Biz hep gideceğiz.

^{toreroya}
(Sen de) hakka emânetol.

Torero

Hele biraz durun, almadan evvel yol,
Sevil yarışına dâvet ediyorum,
Hep gelin; hûnerim benim hadden artık.
Beni seven gelir.

^{tehdid tavrı gösteren Jozeye}

Bitdi söz! Râhat dur! Ne kurum!

Hiç sözüm kalmadı. Sözü kesdim artık...

(Müzik devam eder. Joze toreronun üzerine atlamak ister.
Lödankayre ile Löremendado tutarlar. Torero yavaş
yavaş çıkar).

Joze

Karmene

Bak, sakın ha! Karmen! Bıkdım derd çekmeden...

(Karmen bu söze bir dudak bükmek ve omuz silkmek ile
cevab verüb açılır)

Lödankayre

Gitmeli! Vakıt geçmeden...

Hepsi

Gitmeli... Vakıt geçmeden...

Löremendado

Durun! Biri gitdi, saklandı şu yana.

^{Mikaelayı getirir}

Karmen

O, bir kadın!

Löfankayre

Tohaf! Bu ne böyle yalnız...

Joze

Mikaelayı tanıyarak

Mikaela!...

Mikaela

Don Joze!...

Joze

Bedbaht kız!...

Niye geldin buraya?

Mikaela

A, geldim ben sana...

Kulubede şurda

Anan bütün ağlar,

Git bir dinle urda

Yaş sel gibi çağlar...

Ağlar, seni çağırır.

Zavallıya aci!

Kucak açar bagırır.

Ah, hâli pek aci.

Karmen

Defol! Degilsin sen yigit.

Bu sanat sana gelmez; git!

Joze

Karmene

ô... git deyorsun ha?

Karmen

Git! Citmelisin hem.

Joze

Dem sürmek fikrile her dem

Yeni âşıkınla sen.

Yok, yok. Ben

Ölüm de olsa hiçdir,

Yô, Karmen, gitmem bile, bile!..
 Bizi bağlayan zincir
 Kopmaz mezarda bile!
 Beni sevmezsen sevme...
 Ben seni severim ye...
 Yeter bu, sen pek evme,
 Haddini bildirmeye.
 Bahtın bahtıma bağlı.
 Bunu bil sen yezid kız!
 Bir ölürüz hâsılı.
 Seni domuz vicdansız!
 Ölüm de olsa hiçdir,
 Yô... Gitmem... bile bile.
 Bizi bağlayan zincir
 Kopmaz mezarda bile!

Mikaela

Dinle! Yalvarırım pek,
 Bekleyor seni annen.
 Etme!.. Bu kızıdan el çek!
 Kes bağı! Bu aşkı yen!

Biragzdan

Ölüm var... Deme hiçdir.
 Git! Durma bile bile!
 Sizi bağlayan zincir
 Kopar ölümün ile.

Karmen

Yazımız budur... Olacak
 İlk ben... Son o... Takdir yerini bulacak.

Mikaela

Don Joze!

Joze

Bırak beni! Mahkumum zırâ ben!

Mikaela

Bir söz daha vardır!.. Amma, bak, sonudur.

Annen ölüyor be, annen

Bir görürse seni, bunları unuttur.

Joze

Annen... Ölüyormu?..

Mikaela

Evet, Joze

Joze

Yallah...

Karmen

Gidiyorum lâkin, geleceğim billah.

(Mikaelayı çeker, giderler — Toreronun sesi gelir)

Toreador

Uzaklardan

Toreador! Korun ha!

Güleşirken bir kara göz sana

Bakacak, bak ona!

Aşk bekleyor sôra!

Toreador! Aşk, Aşk, bekler sôra.

(Joze şanonun sonunda kayaların yanında durur. Bir an düşündükden sôra)

Joze

Mikaela, gidelim... Ah!..

(Karmen dinler ve kayaların üzerine eğilir... Çingeneler denklerini yüklenüb yola düzülürler).

Dördüncü perde

Sevilde bir meydan. — Şnonun gerisinde eski bir arenin

duvarlar. — Canbazhânenin kapısı uzun bir perde ile örtü-
lÜ... Boga güleşi günü. Meydanda büyük bir hareket. —
Sucular. portakalcılar, yelpâze satanlar. ilh, ilh...

Sahne — 1

Mülâzim andires, Fıraskita, Mersedes, ilh...

Sôra

Karmen, Eskamillo

Birgezdan

Bir kuartoya (1),

Bir kuaroya...

Güzel, zarif yelpâzeler!

Portakal, yürek tâzeler!

Bir kuartoya,

Bir kuartoya...

Kaballero (2)... Bak, senora (3)!

(Bu esnâda ikinci perdedeki iki zâbit, kollarında mersedes
ve Fıraskita olduğu halde girerler.)

Birinci zâbit

Portakal... Çabuk.

Bir çok satıcı

koşuşarak

Buyurun!

Alin, bakın, madmazeller!

Bir satıcı

Pârayı veren zâbite

Mersi! Pek tatlıdır... Sorun!

Digr satıcılar

Bu ondan eyi... Güzeller!

(1) Kuarto İspanyol parasıdır.

(2) Fıransızların cavalier dedik'eri.

(3) İspanyolca hanım, madam demektir. Rum kadınına kokona, Fıransıyınkine
madam, madama dedigimiz gibi Alman kadınına Fırav, İtalyan, kadınına sinyora,
İspanyolunkine de senora deme'liyiz.

Bütün satıcılar

Bir kuartoya,

Bir kuartoya...

Kaballero.. Bak, senora,

Pirogram satan

Pirogram! İçinde hepsi var.

Diger satıcılar

Şerab..

Diger satıcılar

Su.. Buz..

Diger satıcılar

Sıgaralar...

İkinci zâbit

Yelpazeci! Yelpâze ver!

Bir çingene

koşarak

Dürbin de var, eller öper!

Biragzdan

tekra

Bir kuartoya,

Bir kuartoya...

Ğüzel, zarif yelpâzeler!

Portakal, yürek tâzeler!

Bir kuartorya,

Bir kuartoya...

Kaballero, bak senora!..

Mülâzim

Karmene ne oldu? Görmeyorum.

Fıraskita

Şimdi nerdeyse gelir... Es! amillo mâdemki burda,
o da buralardadır.

Andires

ô!.. Şimdi de Eskamillomu?

Mersedes

Karmen onun için çıldırıyor...

Firaskita

Eski âşıkı Joze ne oldu acebâ ?!..

Mülâzim

Anasının oturduğu köyde bir defa görülmüş.. Tevkif edilmesi için hemen emir verildi; lâkin askerler varmadan evvel savuşmuş...

Mersedes

Hapisde degil demek ?

Mülâzim

Şimdilik degil...

Firaskita

Acâyib! Karmenin yerinde ben olaydım aslâ içim rahat etmezdi...

(Dışardan büyük bir gürültü... Fanfar [1] ve sâire işidilir. Bu kuadrilla [2] nın gelişidir.

Birağzdan

İşte, işte kuadrilla.

Tok [3] lar havalarda... illâ

Güneş altında mızraklar

Yanar, parıl parıl parlar.

İşte, işte kuvadrilla,

İşte, işte kuvadrilla.

(kuadrillalar resmigeçid yaparlar. Onlar geçerken bir ağızdan aşağıdaki parça söylenir).

Alguazil [4]lerin girişi:

İşte... Çirkin alguazil

Yürür durur yavaş yavaş.

(1) Boru ve tırapete ile çalınan askeri müzik.

(2) Atlı torerolar takımı.

(3) Jokylerin şapkası.

(4) İspanyada polisiu adı.

Yıkıl, kahrol, çekil rezil!

Kahr ol cehenneme ulaş!

Şulo [1] larla banderilloların girişi:

Yigit şulolar geçerken

Alkışlayalım bag arak

Dogar zafer cesâretten.

Banderillolara da bak

Duruşlar kahrumanca pek;

Bakışlar sert sert gülesde;

Urbaları bütün ipek,

Göz kamaştırır güneşde.

Pikador [2] ların girişi:

Bu kuadrille de başka...

Pikadorlar... ne güzeller!

Mızrakları bilmez şaka,

Boga böğürleri deler.

(Nihâyet, yanında Karmen olduğu halde Eskamillo gelir.
Karmen pek şık ve şatafatlı bir esvab giymiştir.)

Bak, espadon [3] işte budur,

Aslanı bile sindirir.

Bu er hepsinin sonudur,

Son darbayı o indirir.

Yaşa! Bravo! Eskamillo!

Eskamillo, bravo!

Eskamillo

Karmene

Karmen! Beni sahih seviyor isen sen

Gururlan görünce iş başında beni.

Karmen

Eskamillo! Seni pek çok severim ben,

[1] Elinde bir çarşafı bogaları kızdıran yaya torero,

[2] Elinde mızrak, kızdırılmış boga ile güleşen süvâri torero.

[3] Avrupada eskiden ve iki el ile kullanılır pek uzun ve ağır bir kılıç,

Senin gibi daha sevmedim birini,
Biragzdan

Yaşa! Biravo! Eskamillo!

Eskamillo, biravo!

(Dışardan boru sésleri gelir. Arkalarında dört alguazil olan iki borazan çıkar.)

Birçok sesler

geriden

Alkad [1].

Alkad,

Bu senyor alkad!

Ahâli biragızdan

(halk kadının geçeceği yola dizilüb)

Etme! Bakalım

Hep, doya, doya

Satarak çalım

Geçen kadiya.

Alguaziller

Senyor alkad... yol açın, yol!

(orkestirede ufak bir marş çalınır. Önünde ve arkasında alguaziller olduğu haldé alkad ağır ağır yürüyerek şanonun ğerisinden geçer. Bu esnâde Fıraskita ile Mercedes Karmene yaklaşırlar)

Fıraskita

Karmen ! Sen savuş git! Hiç durma! Olmaz. Yô...

Karmen

Nè için? Tohaf, be?...

Fıraskita

O orda.

Karmen

O kim ?

(1) İspanyolca hâkim demektir: a abcadan alınmışdır.

Fıraskita

O.

Don Joze... Şurada... Saklandı... kaç ayol!

Karmen

Ha! O, gördüm.

Fıraskita

Çekin!

Karmen

Korkmadım şimdiyedegin.

Ğelsin be, beklerim. Hiç atmasın rengin.

Alkad canbazhâneye girer. Arkasından da kuadrille alayı yürümeğe başlayub unlar da gireler. Bunların arkasından da halk girer. Orkestire « İşte, işte kuadrille » makamını tutdurur. Halk çekildiği vakıt Joze meydana çıkar. Öndë yalnız karmen kalır. Halk büsbütün çekilinceye ve orkestire bitinceye kadar Joze ile Karmen birbirlerine bakar dururlar. Müziğin sonunda ise Karmenle Joze karşı karşıya ve yalnız olarak kalırlar.

Sahne — 2

Düo

Karmen

Sen, ha?

Joze

Ben, ben.

Karme

Var zâten haberim :

Uzakda degildin, yaklaştın yanıma,

Kasd edeceksin de dediler canıma,

Lâkin sanma, ben korkar, titrerim!

Joze

Tehdid degil rica, lüzüm yok inada;

Geçmiş unutub da

Kalk gidelim, sevgilim,
Başka bir gök altında
Başka ömre girelim.

Karmen

İşte bu olmaz yalnız.
Karmen söylemez yalan,
Dönmez, inadı yaman
Kalmadı alâkamız.

Joze

Karmen, daha vakit varken

Gel, kurtarayım seni,
Sana tapıyorum ben.
Gel, kurtarasın beni,

Karmen

Eh... Tam geldi ecelim.
Mâlumdur sendeki kin.
Ölsem, kalsam velâkin
Yok, yok! Dönmem, başka emelim.

BİRLİKDE

Joze

Karmen, daha vakit varken
Gel, kurtarayım seni,
Sana tapıyorum ben
Gel, kurtarasın beni.

Karmen

Çok uğraşma kogarken;
Gönlüm istemez seni.
Boşdur taparım demen.
Sevmeyorum, bırak beni.

Joze

Beni sevmezsin ha?

(Karmenden cevap yok, Joze tekrar)

Beni sevmezsin ha ?

Karmen

Sevmeyorum artık.

Joze

Bense seviyorum daha;

Karmen tapınırım sana.

Karmen

Boş laflar ! Faydasız. Sus, sus artık bıkdık!

Joze

Pekey ! Hoşuna gitmekçin

Eşkiya kalırım, ne istersen olsun;

Sen tek beni bırakma ne olursun!

Mâziyi hatırla... Bak, ne sizler için!

Karmen

Karmen dönmez, bu muhakkak,

Hür doğdu, hür ölecektir mutlak.

Biragzdan

ve

Fanfar

canbazzhânede

Boga koşa, koşa

Kanlı kum kaldırır,

Sıçrayub saldırır.

Pek koş, yarış... yaşa!..

Yaşa! Şanla... Bravo!

Boga kalbinden tam

Vuruldu. Aldın nam

Gâlibsin Torero!

Yaşa! Bravo!

(Bu biragızdan esnâsında Karmenle Joze sükut içinde dururlar... İkisi de dinlerler... Gâlibsin seslerini işitdiği vakıt Karmen sevincinden ve gururundan bir : Ah! der. Jozenin gözleri Karmeni bırakmaz... Biragızdan bitince

Karmen canbazzhâneye dogru bir adım atar.)

Joze

önüne durarak

Nereye ?

Karmen

Brak beni

Joze

Alkışlanan insan

Senin yeni dostun !

Karmen

gitmek isteyerek

Brak beni

Joze

Yok imkan.

Karmen, gidemezsin, vaz geç.

Bennen geleceksin ergeç...

Karmen

Bırak Joze, gelemem sennen hiç bir zaman.

Joze

Gözün onda, demek, iş böyle !

Karmen

Elbet.

Ölüm önünde de olsam

Unu severim ben evet.

Fanfar

ve

Biragzdan

canbazzhânede [tekrar]

Yaşa ! Şanla... Bravo !

Boga kalbinden tam

Vuruldu. Aldın nam.

Gâlibsin Torero !

Yaşa ! Bravo !

Joze

Kodumsa yoluna baş, can,
Her gün agladımsa zar zar,
Gidüb de kucağna, ordan
Bana gül deye idi zar!..
Gidemezsin... Kan olacak...
Yok... Peşini bırakmam bak !

Karmen

Yok! Yok! Aslâ!

Joze

Tehdid etmekden de bıkdım.

Karmen

Ye bırak! Ye vur! Bitmez, bu kadar diş sıkdım

Biragzdan

Yaşa! Biravo!..

Joze

Son ... İblis! Yeter, artık çok!
Gelecekmisin ?

Karmen

Yok, yok!

Evvelce verdigin yüzük işte budur.

al!

yüzüğü fırlatub atar!

Joze

elinde hançer Karmene doğru ilerleyerek

Melun, yezid dur!

(Karmen geri çekilir...Joze Karmenin üstüne yürümesinne devam eder... Bu esnâda canbazbânede biragizdan ve fanfar devam eder.)

Biragzdan

Toreador! Korun ha!

Güleşirken bir kara göz sana

Bakacak, bak ona!

Aşk bekleyor sôra!

Toreador, aşk bekler sôra!

(Joze Karmeni vurur... Karmen düşüb ölür... Canbazhânenin kapısındaki perde açılıb halk tışarı çıkar.)

Joze

Beni tevkif edin... Ah, Öldüren benim!

(Eskamillo canbazhânenin merdivenlerinden bakar... Joze Karmenin cenâzesi üzerine kapanır.)

Sevgilim! Eyvah benim Karmenim!

Son

4—Sezürler aslındaki yerlerinde olmalı.

5—Musiki notasında biraz durma varsa bu bir kelimenin bedenine gelmeyüb iki kelime arasına gelmelidir. Partisiyondaki durma, mola işâreti buna rehberlik eder.

6—Musikîde bir kelime veyâ bir cümle bâzan tekrar edilir. Bu halde unlara mukabil aynı aded hecelerde türkce kelime ve cümleler koymalıdır.

7—Çok sesle ve uzun bir zaman uzatılan notalara “a,o,u,, imla harfli hece koymak muvâfıktır. Esire çok uzatılamaz. En çok uzatmaga müsâid olan “ a ,, dır.

8—Türkeede bence sarfî aksan yokdur.Mevcud aksan tekellümü olub söyleyiş tarzına göre yerini değiştirir ve ekseriya kelime sonundadır. Bu sebeble bu tercümelerde aksanın pek ehemmiyeti yokdur. Türkçenin aksan meselesi henüz hal edilememiştir.

9—Türk vezninde uzun kısa hece olmadığından bu cihete de dikkata lüzum yokdur. Ancak kısa notalarda medli arabca kelime kullanmamaga dikkat etmelidir.

10 – Sâid(ascendant) ve nâzil(descendant)nota tercümeyle têsir etmez.

R. N.

ERRATA

(Samsun la Delîle, Janetin Düğünü için)

Samsun ile Delîle, keza Janetin Düğünü basılırken mürettib yanlışları olmuşdur. Bir de başka yanlışlar var. Bunları burda düzeltiyorum.

Samsun ile Delîlede :

Bestekârın adı Saen değil Sans talaffuz edilir.

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
7	8	modasında	sevdâsında
9	12	inceleşmiş	incelmiş
10	9	(netekim yazacağım)	kelimeleri tay olunacaktır.
12	20	“tabiidir „	kelimesinden sôraya bu cümle ilâve olunacaktır :(Eger aruzlu bir vezin bestelenirken una uyarak beste yapılabilirse o başka.) .
14	13	üncü satırın sonuna	şu cümleler ilâve olunacak: Bu hâl mısra ortasında da olur. Tercüme edilecek bir şîrin veznini bulmak eger şîr besteli ise notasına, ye par- (tisiyonuna murâcaatla pek kolay olur.) .
21	14	üncü satırın sonuna	şu ilâve edilecektir: (Kılık eski türkcede kılmak masdarından iş demektir. Halbuki bizde kılık kıyâfet terkibi hâlinde elan kıyâfet mânasına kullanılmaktadır,) .
26	1	ulu	ey hak
26	6	yenildi il	il yenildi (1)
26	8	ölsün il	il ölsün
26	13	niyaza	secdeye
28	10	ah, bunlar	eyvah ! Hep
28	13	var sâde göz yaşı	milletin yok başı
		ve milletin başı	var sade göz yaşı
28	16	kudretini	lutfunu siz
28	19	rahman bize	bize tanrı
29	3	sizlerde	o sizde
30	9	ô !	müstakıl bir satır olacaktır.
30	11	ah	„ „ „ „
30	15	yehovamız	yehova(1) bak
33	2	var ök,gazeb yelde	gazeb, ök var yelde
34	9	zincir kopsun	kır zinciri

37	3	ne bu ? köleler	ne bu? köle vurmuş
		vurmuş...	Ebimeleki
»	6	dag, dere	dere, dag
38	12	Samsun kumanda-	kalkan kökremiş bir ordu
		sında ilh...	Samsun ediyor kumanda;
			Yakdı, yıkdı,basdı, vurdu.
			Hâla yürüyor bu anda !]
»	17	faydasızdır	fayda yokdur
40	1	leke ilh...	Aşk leke sürsün adıda,
44	1	ben gönlümün ilh..	Gönlüm tahtine sultanın
44	3	amma aşkı...	Ah, fakat aşk haberini
»	15	çağırın şu...	şu çağırın tatlı sese
45	10	güzel yüzünü....	Güzel yüzü tez ört,döndür
48	4	bitmez	yetmez
49	16	güzelim amma	Hoşum, boş amma,
		boş, gönül hırçın	Gönlüm pek hırçın.
50	3	e, ümid eden	Uman sevgiden.
54	13	korkmayınız	Hiç korkmayın
57	8	azdı,	Hep bitirdi sizi !
59	17	fakat	Ah, sen
60	1	evet önce zâten...	Yâ... Zâten önceden...
»	17	...	Samsunu yenecek göz
			yaşım, ah, vahım!
63	21	Istemedim...	gelmezdim , fakat ah ,
			şürüklendim geldim...
64	13	ey sevgilim!...	Ey sen ! sevgim ! söyle
			neden,
65	9	Allahın...	...Tanrı has..
66	1	itdimdi seni intihab	Ben seni etdim intihab!
66	8	puselerine kandıkca	Pusene ben kandıkca,
»	14	Bir yüce...	yüce bir...
76	19	erpuşîle	öpüşîle
69	8	severim seni	Severim seni delîle !

«	12	lâkin	Yok !... Yok, hayır...
«	18	Kudretîle bini Allah	Bak beni o kâdir allah
71	1	Kalbimde saklı olan sır,	Bende saklı olan o sır
«	7	gayretin boşdur nâfile	Gayretin boş,yok nâfile.
«	12	deyince faş eyle	Deyince : “sır söyle,,
72	3	geçdi	Rabbim
73	1	bırak beni	Beni bırak !
79	8	Kardaşler !...	Millet! şu....
81	18	bakşanal	Bakanal
82	14	içelim, seninle	Haydi!Al, içelim Samsun!
		Samsun !	
83	16	bir hatırla	hatırla bir, o günü,
«	17	etdigimiz düğünü	Etdigmiz o düğünü !
84	14	sozüge	Sözüne
«	15	sana	ona
«	20	onun tatlıdı her ânı,	Pek tatlıdır her bir ânı,
85	2	yehuda	Yehovan
85	4	bu dua	o duan
85	11	fursat verme, ey	Yok, fursat verme,
		yehova!	Yehova!
87	8	Ey yeri,göğü yaradan,	Ey,Hak!Dünyayı yaradan.
87	9	ölüsü	ulusu
88	12	gizledigin	gizledign
91	16	kuwet verdin de	Kuwet verdin, şu
		kolumuz	kolumuz,

**

Janetin Düğününde :

1		Farer	karre
8	13	oh, yalnızım..,	Oh, oh yalnızım kendi...
10	6	şaşırmış	Göz açmış...
10	7	kalkub yataktan	Yatagımdan tez endim,
10	17	bu satırdan sôra	şu iki mısra ilâve edilecek;

Gıdelim Janet!

Evet!

- 11 18 Bu eserdeki bütün (nâhiyeci) ler (noter)'yapılacakdır,ve mısraa iki hece daha ilâvesi lâzımdır.
- 13 8 ...iderim! Yolda... ...iderim! Amma yolda...
- 27 5 Margo sert bir dilbaz O degil sert dilbaz,
- 27 6 degil,... Hem de derdi...
- 29 14 gelemedi geldimdi
- 31 21 Öfkeli gibisin,yâhu Öfken vamrış gibi yâhu!
- 32 20 ko tü!
- 37 12 imzâmı imzâyı
- 51 9 Azîzem, Vah, senin hiç....
- 56 13 giderken giyerken
- 57 2 Saraya dönsün,uyuyor Sarya dönsün yuvamız!
- 57 3 Amma sessiz sessiz, Uyuyor, ha, sessiz
- 57 4 uyuyor! Yapınız!
- 57 27 perdeler korur... Korur perdeler...
- 59 13 Amma, abla! Aman, abla!
- 61 hâşiye bu şarkı bu bülbül şarkısı
- 61 hâşiye bubèpine Aubèpine
- 63 12 göz göz ucîle
- 63 14 üzerine içine
- 63 24 lâkin gün dogdu hah; Hah, gün dogdu, işte
- 69 21 Sevincden iç hoplar, [Sevincden hep içim oynar. hoplar.
- 75 6 ... bu benim... Ey halk! Benim bu karım!
- 77 2 bildimdi. ilh Bildim ordeydi,o yavrum ah!
- 77 21 senin o... Senindir...
- 78 2 Janet! Canım sevgilim A, Janet! Gel sevgilim!
- 78 3 üncü satırından sôra şu beyit ilâve edilecek :
Bu aşkı korur rabbim.
Sevelim! Sevelim dâim!

R. N.